

Vereniging van Schouwburg-
en Concertgebouwdirecties

De ontwikkeling van de voorverkoop in de podiumkunsten (2007-2011)

Een onderzoek onder de leden van de
Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties

Afstudeerstudent:	Astrid Beentjes, 08057079 06 - 121 555 98 astridbeentjes@gmail.com
Organisatie:	Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties Funenpark 1 Amsterdam
Contactpersoon organisatie:	mevr. E. Kleingeld eline@vscd.nl 020 - 664 72 11
Begeleidend docent:	dhr. mr. W. H. Dubbeldam w.h.dubbeldam@hhs.nl 070 - 445 82 41
Datum:	dinsdag 24 januari 2012

Voorwoord

Deze scriptie is geschreven om te kunnen afstuderen bij de opleiding Management, Economie en Recht (MER) aan De Haagse Hogeschool te Den Haag. Het afstudeeronderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) te Amsterdam.

Tijdens mijn studietijd heb ik jarenlang in een theater gewerkt, een wereld die daardoor als mijn tweede thuis aanvoelt. De onzekerheid die de door de overheid opgelegde btw-verhoging van 6% naar 19% (per 1 juli 2011) in deze sector met zich meebracht, speelde door mijn hoofd toen de tijd kwam om een afstudeeronderwerp te kiezen. Om de gevolgen hiervan in kaart te brengen is het nog te vroeg, maar de VSCD vroeg mij een andere ontwikkeling in kaart te brengen: de ontwikkeling van de voorverkoop in de podiumkunsten. Gelukkig met het feit dat ik binnen mijn vertrouwde sector kon afstuderen ben ik aan de slag gegaan, met deze scriptie als resultaat.

De totstandkoming van dit onderzoek was echter niet mogelijk geweest zonder de hulp van diverse personen, die ik bij deze graag bedank.

Allereerst gaat mijn dank uit naar mijn begeleiders, te weten Eline Kleingeld (VSCD) en Wim Dubbeldam (MER). Bedankt voor alle adviezen, kritische noten en begeleiding om dit onderzoek tot een succes te maken.

Verder wil ik de directie en medewerkers van de podia die hebben deelgenomen aan het onderzoek bedanken voor hun input. Zonder het uitzoekwerk van de voorverkoopcijfers was het niet mogelijk geweest de ontwikkeling van de voorverkoop in kaart te brengen. Daarnaast wil ik ook de directie en medewerkers van de podia die niet konden deelnemen, maar wel een reactie hebben gestuurd waarom zij niet konden deelnemen, bedanken voor hun respons.

Tevens een dankwoord voor mijn collega's van de VSCD, de docenten en studenten van de MER, en mijn vrienden en vriendinnen. Bedankt voor de gezelligheid, de nuttige gesprekken en de mogelijkheid om af en toe stoom af te blazen en te ontspannen.

Ook wil ik iedereen die mijn conceptversie heeft doorgenomen bedanken voor de tijd die zij hieraan hebben besteed. Ik heb veel aan de correcties en opmerkingen gehad.

Als laatste wil ik graag mijn ouders en zus bedanken, die altijd achter mij hebben gestaan en me altijd gesteund hebben. Zonder jullie was dit nooit gelukt, bedankt: voor alles.

Dan rest mij slechts dit: ik wens u veel leesplezier toe!

Astrid Beentjes,
Den Haag, januari 2012.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
1 Aanleiding en onderzoeksvragen	7
1.1 Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties.....	7
1.2 Marktaandeel VSCD-podia.....	7
1.3 Trend: dalende voorverkoop	8
1.4 Doelstelling	8
1.5 Onderzoeksvragen	9
1.6 Leeswijzer	9
2 Onderzoeksmethode en respons	10
2.2 Onderzoeksmethoden	10
2.2.1 Fase 1 & 2: literatuuronderzoek	10
2.2.2 Fase 2: veldonderzoek – secundaire analyse	10
2.2.3 Fase 2: veldonderzoek – survey	11
2.2.3 Fase 3: analyse en rapportage	11
2.3 Respons en betrouwbaarheid.....	11
2.3.1 Respons	11
2.3.2 Betrouwbaarheid	12
3 Algemene ontwikkeling van de voorverkoop.....	13
3.1 Absolute aantallen.....	13
3.2 Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop.....	13
3.3 Beantwoording onderzoeksvraag 1 en 1a	15
4 Ontwikkeling van de voorverkoop per grootte van podia	16
4.1 Kleine podia	16
4.1.1 Absolute aantallen	16
4.1.2 Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop	17
4.2 Middelgrote podia	18
4.2.1 Absolute aantallen	18
4.2.2 Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop	18
4.3 Grote podia	19
4.4 Beantwoording onderzoeksvraag 2 en 2a	19
5 Ontwikkeling van de voorverkoop per genre.....	20
5.1 Genre: overig	20
5.2 Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling per genre	21
5.3 Indexcijfers.....	22
5.4 Beantwoording onderzoeksvraag 3 en 3a	22
6 Prijselasticiteit van de podiumkunsten	23
6.1 Prijselasticiteit: een definitie	23
6.2 Prijselasticiteit van het bezoek aan de VSCD-podia	23
6.3 Prijselasticiteit VSCD-podia ten opzichte van substituten.....	23
6.4 Invloed BTW-verhoging van 6% naar 19%.....	24
7 Koopkrachtontwikkeling (2007-2011)	25
7.1 Koopkracht: een definitie	25
7.2 Indexcijfers koopkrachtontwikkeling.....	25
7.3 Vergelijking indexcijfers: koopkrachtontwikkeling en ontwikkeling voorverkoop.....	25
7.4 Vergelijking indexcijfers: koopkrachtontwikkeling en ontwikkeling totaalverkoop.....	26
7.5 Vrijtijdsbesteding	26
8 Conclusies	27
8.1 Beantwoording hypothese: deel 1.....	28
8.2 Beantwoording hypothese: deel 2.....	29

8.3 Verklaringen en mogelijke oplossingen terugloop voorverkoop.....	30
9 Aanbevelingen.....	31
9.1 Respons vergroten.....	31
9.2 Prijselasticiteit herberekenen.....	31
9.3 Een nieuw genre introduceren	31
Bronnenlijst	32
Bijlagen	I
Bijlage 1 Lidmaatschapsvoorwaarden VSCD	II
Bijlage 2 Persbericht: “BTW-verhoging leidt tot minder kaartverkoop”, 23 augustus 2011	III
Bijlage 3 Indeling grootte van podia	IV
Bijlage 4 Ledenlijst VSCD-podia (ex. festivals).....	V
Bijlage 5 Verzoek toestemming gegevensgebruik TAS 2007 - 2010	VIII
Bijlage 6 Uitnodiging deelname Surveymonkey.....	IX
Bijlage 7 Vragenlijst Surveymonkey	X
Bijlage 8 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 2	XIII
Bijlage 9 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 3	XV
Bijlage 10 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 4	XVII
Bijlage 11 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 5	XX

Samenvatting

Dit rapport is geschreven in opdracht van de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) en brengt de ontwikkeling van de voorverkoop in de podiumkunsten over de theaterseizoenen 2007-2008 t/m 2011-2012 in kaart. De directe aanleiding voor dit rapport is tweeledig.

- De afgelopen jaren heeft de VSCD geluiden gehoord van haar leden dat er steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht en bezoekers er vaker voor kiezen kaarten in de losse verkoop aan te schaffen. Deze trend kan niet worden bevestigd omdat deze ontwikkeling nog nooit in kaart is gebracht.
- Sinds 1 juli 2011 is de door het Rijk opgelegde BTW-verhoging van 6% naar 19% ingevoerd bij de podiumkunsten. De sector vreest hierdoor een grote afname van de totale kaartverkoop voor dit theaterseizoen.

Bovenstaande zaken hebben geleid tot de wens van een toetsingsonderzoek, omdat er onduidelijkheden bestaan. De getoetste hypothese luidt:

“De afgelopen jaren (2007 – 2010) is een trend zichtbaar binnen de podiumkunsten, waarbij steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht ten opzichte van de totale verkoop in een theaterseizoen. De extra daling in de voorverkoop van het theaterseizoen 2011-2012 is mede toe te schrijven aan de BTW-verhoging van 6% naar 19%.”

Deze hypothese is getoetst door middel van vijf onderzoeksvragen:

- 1) Is er een daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?
 - a. Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) over het theaterseizoen 2011-2012?
- 2) Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) tussen kleine, middelgrote en grote podia over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?
 - a. Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) tussen kleine, middelgrote en grote podia over het theaterseizoen 2011-2012?
- 3) Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) tussen de verschillende genres¹ over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?
 - a. Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) tussen de verschillende genres over het theaterseizoen 2011-2012?
- 4) Wat is de prijselasticiteit van de kaartverkoop?
- 5) Wat is de koopkrachtontwikkeling in Nederland in de jaren 2007-2011?

Onderzoeksvraag 1 t/m 3 zijn deels onderzocht door middel van veldonderzoek: de voorverkoopcijfers van alle leden van de VSCD (146 leden, exclusief festivals) zijn opgevraagd. De respons hierop bedraagt 44% (64 leden). Daarnaast heeft 23% (33 leden) laten weten dat zij (om diverse redenen) niet konden deelnemen aan het onderzoek. Dit betekent dat 33% (49 leden) geen reactie heeft gegeven. Deze gegevens zijn verzameld tussen 22 november 2011 en 22 december 2011.

¹ Genreverdeling: toneel, klassieke muziek, dans & beweging, populaire muziek, musical & operette, opera & muziektheater, cabaret & kleinkunst en overig professioneel. Uit: *Podia 2010*, VSCD (2011)

Onderzoeksvraag 4 en 5 zijn onderzocht door middel van literatuuronderzoek, hierbij is met name gebruik gemaakt van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Centraal Planbureau (CPB) en onderzoeksbureau Ape.

Uit de resultaten blijkt dat het eerste deel van de hypothese geaccepteerd kan worden: gekeken naar de gehele voorverkoopcijfers, is er inderdaad sprake van een dalende voorverkoop in de periode 2007-2010. Deze trend geldt voor:

- de algemene ontwikkeling, onderbouwd door de gehele respondentengroep;
- de kleine en middelgrote podia;
- de diverse genres.

Hoeveel kaarten er (gemiddeld) minder worden verkocht, verschilt sterk binnen de onderzochte groepen.

Het tweede deel van de hypothese kan niet zonder meer verworpen of geaccepteerd worden. Als er gekeken wordt naar het gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling, is er geen sprake van een extra daling van de voorverkoop, maar juist van een kleine stijging. In absolute aantallen is er wel sprake van een forse daling van de voorverkoop in 2011-2012 ten opzichte van de voorgaande seizoenen.

Of deze daling mede is toe te schrijven aan de BTW-verhoging is niet met zekerheid vast te stellen, hiervoor zouden ook de gegevens van de totaalverkoop van theaterseizoen 2011-2012 bekend moeten zijn. Dit seizoen is echter nog in volle gang.

Door middel van een vervolgonderzoek kan de ontwikkeling van de voorverkoop ook in de toekomst in kaart worden gebracht. Bij dit vervolgonderzoek is het van belang om de respons in de groep grote podia te verhogen, om ook over deze categorie gedegen uitspraken te kunnen doen.

Daarnaast is het verstandig om de prijselasticiteit te herberekenen, waarbij rekening wordt gehouden met de gegevens van de afgelopen jaren. De huidige berekening is namelijk gebaseerd op kengetallen uit de periode 1997-2005.

Uit het onderzoek is ook de wens van podia gekomen om een nieuw genre in het leven te roepen bij het TicketAnalyseSysteem (TAS), namelijk het genre 'Jeugd/Familie'. De voorstellingen die onder deze noemer vallen, worden tot nu toe altijd onderverdeeld in de bestaande genres. Jeugdvoorstellingen worden door de podia echter als een specifieke categorie gezien.

1 Aanleiding en onderzoeksvragen

1.1 Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties

De Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (voortaan: VSCD) is de brancheorganisatie van schouwburgen, theaters, concertgebouwen (vanaf nu: podia) en enkele festivals in Nederland. Leden van de VSCD zijn professionele podia die de programmering van podiumkunsten als hoofddoel hebben. Lid worden van de VSCD is een keuze: podia kunnen hiervoor kiezen om lid te worden als zij aan de lidmaatschapvoorwaarden (Bijlage 1) voldoen. De vereniging heeft drie centrale doelstellingen: collectieve belangenbehartiging, individuele dienstverlening en professionalisering en bevordering van de podiumkunsten.

Op 1 november 2011 telde de VSCD 155 leden in Nederland. Negen van deze leden zijn festivals en worden in dit rapport buiten beschouwing gelaten. In paragraaf 2.2.2 wordt dit toegelicht. De overige 146 leden (podia²) kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: kleine podia, middelgrote podia en grote podia. Tabel 1.1 specificeert de criteria van deze categorieën.

Tabel 1.1: specificatie grootte van podium

Categorie: grootte podium	Maximale zitcapaciteit van grootste theaterzaal	
Klein podium	Kleiner dan of gelijk aan 500 zitplaatsen	podium $\leq$ 500
Middelgroot podium	Groter dan 500 zitplaatsen, maar kleiner dan of gelijk aan 1000 zitplaatsen	500 < podium $\leq$ 1000
Groot podium	Groter dan 1000 zitplaatsen	podium > 1000

1.2 Marktaandeel VSCD-podia

Zoals genoemd in paragraaf 1.1 is lid worden van de VSCD een keuze voor podia. Niet alle podiumkunst wordt dan ook uitgevoerd op een VSCD-podium. Over het marktaandeel van de VSCD-podia in het totaalaanbod en –bezoek van de podiumkunsten wordt elk jaar gerapporteerd in de jaarlijkse uitgave “Podia”, met cijfers en kengetallen van de leden. In “Podia 2010” (VSCD, 2011) wordt het marktaandeel als volgt beschreven:

“Niet alle podiumkunst wordt uitgevoerd op een VSCD podium. Bij 48 poppodia, lid van de Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF) werden in 2010 3,3 mln. bezoeken geteld. Dan is er een onbekend aantal dance events, worden er stadionconcerten gegeven en zijn er grote festivals die nergens lid zijn en die niet worden geteld. Met elkaar betreft dit ca. 3 tot 4 mln. bezoeken. Dan is er een groot aantal kleine podia (kerken, buurthuizen, centra voor de kunsten, gemeenschapshuizen e.d.), waar volgens de Podiumpeiler van 2011 ook nog eens 3 mln. bezoeken worden geteld. Tot slot zijn er nog enkele duizenden schoolvoorstellingen die nergens worden geregistreerd.

Het CBS hanteert sinds 2001 een vereenvoudigde wijze van registratie en meting, waardoor minder podia, voorstellingen en bezoek worden waargenomen dan daarvoor. Daardoor kan het marktaandeel van de VSCD voor de podiumkunsten alleen maar worden geschat. Op basis van de CBS cijfers (2005) en de Podiumpeiler 2011 schatten wij het marktaandeel van de VSCD op ca. 55% van het totaal aantal voorstellingen en concerten en 60% van het totale bezoek.”

² Een podium kan uit meerdere zalen bestaan. De grootte van een podium wordt bepaald door de maximale zitcapaciteit van de grootste theaterzaal.

Dit onderzoek is uitgevoerd onder leden van de VSCD en niet onder andere podia waar podiumkunsten worden uitgevoerd. Het bereik van dit onderzoek omvat dus circa 55% van het totaal aantal voorstellingen en concerten en 60% van het totale bezoek.

Waar dit rapport over “de podiumkunsten” spreekt, moet daarom in dit rapport “de podiumkunsten, uitgevoerd op VSCD-podia” gelezen worden, tenzij expliciet is aangegeven dat de gehele branche wordt bedoeld.

1.3 Trend: dalende voorverkoop

De afgelopen jaren heeft de VSCD geluiden vernomen van haar leden dat er steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht en bezoekers er vaker voor kiezen kaarten in de losse verkoop aan te schaffen. Deze gegevens zijn echter niet terug te vinden in de uitgave van “Podia” of andere publicaties, waardoor deze trend niet bevestigd kan worden.

De voorverkoop bestaat uit alle kaartverkoop³ voorafgaand aan het theaterseizoen, de begindatum van de voorverkoop kan verschillen per podium. De start van het theaterseizoen is 1 september, de voorverkoop loopt daardoor t/m 31 augustus.

Wanneer er minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht, zou dit onder andere kunnen betekenen dat de podia door het seizoen heen meer individuele voorstellingsmarketing moeten inzetten, wat meer kosten met zich meebrengt.

Sinds 1 juli 2011 is de door het Rijk opgelegde BTW-verhoging van 6% naar 19% ingevoerd bij de podiumkunsten. Veel podia hebben ervoor gekozen deze verhoging (deels) door te berekenen aan hun bezoekers. Indien de BTW-verhoging geheel is doorberekend aan de bezoekers, komt dit neer op een verhoging van de toegangsprijzen met 12,3%⁴. De sector vreest hierdoor een grote afname van de totale kaartverkoop voor dit theaterseizoen.

Op 23 augustus 2011 heeft de VSCD een persbericht (Bijlage 2) laten uitgaan, waaruit blijkt dat in de voorverkoop van theaterseizoen 2011-2012 bij de leden 14% minder kaarten zijn verkocht ten opzichte van de voorverkoop van voorgaande jaren. Deze gegevens waren verzameld door middel van een steekproef onder een deel van de podia. Na het uitgeven van dit persbericht hebben enkele leden geprotesteerd, omdat uit hun gegevens bleek dat de voorverkoop juist beter was verlopen dan voorgaande jaren. De steekproef is waarschijnlijk niet representatief geweest voor de branche.

1.4 Doelstelling

Bovenstaande zaken hebben geleid tot de wens van een onderzoek, omdat er onduidelijkheden bestaan: valt er met cijfers te onderbouwen dat de voorverkoop inderdaad afneemt de afgelopen jaren (1^e peiljaar: theaterseizoen 2007-2008) en is er een verschil te zien in de afname bij kleine, middelgrote en grote podia en/of een verschil per genre? Is het daarnaast te onderbouwen dat de voorverkoop in het huidige seizoen daadwerkelijk meer is afgenomen en in hoeverre is dit verschijnsel te wijten aan de door de overheid opgelegde BTW-verhoging van 6% naar 19%?

³ Kaartverkoop kan uit losse kaarten of abonnementen bestaan. In dit rapport is gekeken naar het aantal verkochte kaarten. Als er dus een abonnement is verkocht van 6 voorstellingen, geldt dit als 6 verkochte kaarten. Er is niet gekeken of het aantal verkochte abonnementen afneemt.

⁴ Uit: *Effecten van de BTW-verhoging bij de vrije theaterproducenten* (Goudriaan, 2010)

1.5 Onderzoeksvragen

Om deze zaken te kunnen onderzoeken is er gekozen voor een toetsingsonderzoek. De hypothese die getoetst is in dit onderzoek, luidt als volgt:

“De afgelopen jaren (2007 – 2010) is een trend zichtbaar binnen de podiumkunsten, waarbij steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht ten opzichte van de totale verkoop in een theaterseizoen. De extra daling in de voorverkoop van het theaterseizoen 2011-2012 is mede toe te schrijven aan de BTW-verhoging van 6% naar 19%.”

Deze hypothese is getoetst aan de hand van een aantal onderzoeksvragen:

- 1) Is er een daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?
 - a. Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) over het theaterseizoen 2011-2012?
- 2) Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) tussen kleine, middelgrote en grote podia over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?
 - b. Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) tussen kleine, middelgrote en grote podia over het theaterseizoen 2011-2012?
- 3) Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) tussen de verschillende genres⁵ over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?
 - c. Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) tussen de verschillende genres over het theaterseizoen 2011-2012?
- 4) Wat is de prijselasticiteit van de kaartverkoop?
- 5) Wat is de koopkrachtontwikkeling in Nederland in de jaren 2007-2011?

Vraag 1 t/m 3a leiden tot beantwoording van het eerste deel van de hypothese. Het antwoord op het tweede deel van de hypothese volgt onder andere uit de antwoorden op vraag 4 en 5.

1.6 Leeswijzer

In dit hoofdstuk zijn de aanleiding, het doel, de probleemstelling en de onderzoeksvragen behandeld. Hierna volgen in hoofdstuk 2 de gebruikte onderzoeksmethoden en ontvangen respons. De daarop volgende hoofdstukken bevatten de resultaten van het onderzoek naar de ontwikkeling van de voorverkoop in de podiumkunsten over de periode 2007-2008 t/m 2011-2012. Hoofdstuk 3 behandelt de algemene ontwikkeling, waarna een specificatie volgt op grootte van podium (hoofdstuk 4) en per genre (hoofdstuk 5).

Vervolgens gaat hoofdstuk 6 in op de prijselasticiteit in de podiumkunsten en beschrijft hoofdstuk 7 de koopkrachtontwikkeling in Nederland van 2007 t/m 2011. Ten slotte blijkt in hoofdstuk 8 of de hypothese geaccepteerd of verworpen moet worden. Hoofdstuk 9 sluit vervolgens af met aanbevelingen voor een eventueel herhaal- of vervolgonderzoek.

⁵ Genreverdeling: toneel, klassieke muziek, dans & beweging, populaire muziek, musical & operette, opera & muziektheater, cabaret & kleinkunst en overig professioneel. Uit: *Podia 2010* (VSCD, 2011)

2 Onderzoeksmethode en respons

2.2 Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek is uitgevoerd in de periode november 2011 – januari 2012. De onderzoeksperiode kan worden uitgesplitst in drie fasen:

Tabel 2.1: fasen onderzoeksperiode

Fase 1	Fase 2	Fase 3
Literatuuronderzoek	Veld- en literatuuronderzoek	Analyse en rapportage
3 weken	4 weken	3 weken

Bij het tot stand komen van dit rapport zijn twee onderzoeksmethoden gehanteerd, namelijk literatuuronderzoek (“deskresearch”) en veldonderzoek. Het veldonderzoek bestaat uit een combinatie van twee kwantitatieve methoden: een secundaire analyse en een survey.

2.2.1 Fase 1 & 2: literatuuronderzoek

In fase 1 is een literatuuronderzoek gedaan, om een goed beeld te krijgen van de omgeving, inhoud en omvang van het onderzoek. In deze periode is het onderwerp afgebakend en de onderzoeksopzet geschreven. Daarnaast is er in fase 2 eveneens literatuuronderzoek gedaan, om onderzoeksvraag 4 en 5 mede te kunnen beantwoorden. Deze vragen zijn van belang om te kunnen onderbouwen of een eventuele extra daling in de voorverkoop van 2011-2012 mede is toe te schrijven aan de BTW-verhoging van 6% naar 19%.

Voor de beantwoording van deze vragen is met name gebruik gemaakt van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Centraal Planbureau (CPB) en diverse onderzoeken van onderzoeksbureau Ape (2008, 2010).

2.2.2 Fase 2: veldonderzoek – secundaire analyse

Om een deel van de onderzoeksvragen 1 t/m 3a te beantwoorden is een onderzoek uitgevoerd onder de leden van de VSCD. Dit is fase 2 van het onderzoek. De festivals zijn van dit onderzoek uitgesloten, omdat het onderzoek zich richt op de voorverkoop: festivals hebben hierin een andere cyclus dan podia. Dit betekent dat er 146 leden overblijven: 50 kleine podia, 79 middelgrote podia en 17 grote podia. Deze verdeling is na te lezen in bijlage 3.

Er is niet gekozen om een steekproef te houden, maar om alle podia te benaderen: door de grote variëteit aan podia en genres zou er in dat geval een te grote kans zijn op een niet-representatieve uitkomst.

De secundaire analyse bestaat uit het gebruik van de bestaande data van de VSCD. Er is toestemming gevraagd aan de directies van de 146 podia om gebruik te maken van de gegevens die zij aan de VSCD ter beschikking hebben gesteld voor “Podia 2007” t/m “Podia 2010”⁶. Uit deze gegevens volgen de absolute verkoopcijfers totaalverkoop van theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009 en 2009-2010, 2010-2011 verdeeld per genre.

De primaire analyse van deze gegevens is door de VSCD uitgevoerd bij de totstandkoming van “Podia 2007” t/m “Podia 2010”.

⁶ De naam “Podia 2007” (2008, etc) is enigszins misleidend: de meeste podia kiezen ervoor de kaartverkoop over een theaterseizoen door te geven, in plaats van over een kalenderjaar. Podia 2007 beschrijft dus de kaartverkoop van theaterseizoen 2007/2008, Podia 2008 beschrijft theaterseizoen 2008/2009, etc.

2.2.3 Fase 2: veldonderzoek – survey

Alleen met de gegevens uit de secundaire analyse kan de ontwikkeling van de voorverkoop niet in kaart worden gebracht. Daarom zijn de 146 podia verzocht tot het invullen van hun absolute verkoopcijfers voorverkoop van theaterseizoen 2007-2008 tot en met 2011-2012, indien bekend ook verdeeld per genre. De voorverkoopcijfers konden worden ingevuld via Surveymonkey.

Deze gegevens zijn verzameld in de periode van dinsdag 22 november 2011 t/m donderdag 22 december 2011. Een lijst met de benaderde podia en voorbeelden van het verzoek tot toestemming, de uitnodiging om deel te nemen aan de Surveymonkey en de vragenlijst in Surveymonkey zijn opgenomen in bijlage 4 t/m 7.

2.2.3 Fase 3: analyse en rapportage

In fase 3 zijn de uitkomsten van het veld- en literatuuronderzoek geanalyseerd en tot dit rapport uitgewerkt. Voor de analyse van het veldonderzoek is gebruik gemaakt van Microsoft Excel 2010.

2.3 Respons en betrouwbaarheid

Deze paragraaf beschrijft de respons op de survey en de betrouwbaarheid van de survey, hierbij worden enkele grafieken en tabellen gebruikt. Voor een volledig overzicht van alle grafieken en tabellen wordt verwezen naar bijlage 8.

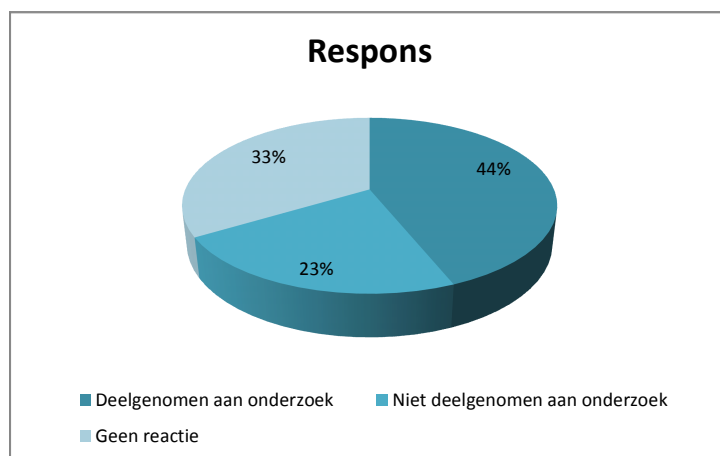
2.3.1 Respons

De survey is een populatieonderzoek. De gehele populatie (146 leden) is benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Van deze 146 VSCD-leden hebben 97 leden (67%) een reactie gegeven op de survey. Hiervan hebben 33 podia (23%) aangegeven niet te kunnen deelnemen aan het onderzoek, om diverse redenen:

- het podium kon door een krappe bezetting/drukke periode geen tijd vinden om de voorverkoopcijfers in te vullen;
- het podium is lang gesloten geweest in de periode 2007-2011;
- het podium is te 'nieuw' en heeft geen voorverkoopcijfers over de gehele periode;
- het podium heeft geen mogelijkheden om de voorverkoopcijfers te reproduceren;
- het podium kent geen voorverkoop.

Verder hebben 49 leden (33%) geen reactie gegeven op de survey. Dit betekent dat de positieve respons (deelname aan de survey) op 64 leden (44%) uitkomt: zij hebben hun voorverkoopcijfers aangeleverd. In figuur 2.1 is de respons schematisch weergegeven.

In deze figuur zijn de podia die een reactie hebben gegeven verdeeld in twee groepen: podia die hebben deelgenomen aan het onderzoek en podia die niet hebben deelgenomen aan het onderzoek. De derde groep bestaat uit de podia die geen reactie hebben gegeven.

Figuur 2.1: respons VSCD-leden op survey voorverkoopcijfers

In paragraaf 1.1 en 2.2.2 is aangegeven dat de podia in drie categorieën zijn verdeeld: klein, middelgroot en groot. Derhalve is ook gekeken naar de reacties per grootte van podia, zie tabel 2.2.

*Tabel 2.2: respons VSCD-leden op survey voorverkoopcijfers,
Percentages per grootte van podia op basis van totaal aantal leden per grootte van podia*

	Deelgenomen aan onderzoek		Niet deelgenomen aan onderzoek		Geen reactie	
	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%
Kleine podia (50)	21	42%	14	28%	15	30%
Middelgrote podia (79)	40	51%	12	15%	27	34%
Grote podia (17)	3	18%	7	41%	7	41%
Alle podia (146)	64	44%	33	23%	49	33%

Er is een verschil in de respons te zien tussen kleine, middelgrote en grote podia. De categorie kleine podia kent een respons van 42% (21 van de 50 podia hebben hun voorverkoopcijfers aangeleverd). De categorie middelgrote podia kent een hogere respons, namelijk 51% (40 van de 79 podia hebben hun voorverkoopcijfers aangeleverd).

De categorie grote podia heeft een significant lagere respons van 18% (3 van de 17 podia hebben hun voorverkoopcijfers aangeleverd). Hierbij moet worden opgemerkt dat in deze categorie 6 podia (35%) hebben aangegeven geen voorverkoopcijfers te kunnen doorgeven, omdat zij geen voorverkoop kennen of geen voorverkoopcijfers hebben bijgehouden.

Bovenstaande is een verdeling van de totale respons per categorie. Er is echter ook gekeken naar alleen de positieve respons, oftewel deelname aan het onderzoek, en de verdeling hiervan per categorie. Tabel 2.3 geeft hier een overzicht van.

*Tabel 2.3: positieve respons VSCD-leden op survey voorverkoopcijfers
Percentages per grootte van podia op basis van totale positieve respons*

	Deelgenomen aan onderzoek	
	Absoluut	%
Kleine podia (50)	21	33%
Middelgrote podia (79)	40	62%
Grote podia (17)	3	5%
Alle podia (146)	64	100%

Als er alleen wordt gekeken naar de positieve respons, blijkt dat de categorie middelgrote podia het beste is vertegenwoordigd. 62% van de positieve respons is afkomstig uit deze categorie. De categorie kleine podia neemt 33% van de positieve respons voor haar rekening. De resterende 5% van de positieve respons is afkomstig van de categorie grote podia.

2.3.2 Betrouwbaarheid

De survey is naar de hele populatie (146) gestuurd. Om de foutmarge⁷ van de uitkomsten te berekenen, wordt de hoeveelheid positieve respons (64) als steekproef opgevat. Bij een betrouwbaarheidspercentage van 95% levert dit een foutmarge van 9,3% op.

Daarnaast is er gekeken naar de foutmarge per categorie.

Van de drie categorieën heeft de categorie middelgrote podia de kleinste foutmarge, namelijk 11%. De categorie kleine podia kent een foutmarge van 16,5%. Vanwege de geringe positieve respons in de categorie grote podia kent deze categorie een zeer hoge foutmarge, namelijk 53%.

⁷ De foutmarge of standaardmeetfout geeft aan met welke zekerheid je kunt zeggen binnen welke afstand de ware score van de in een steekproef gevonden score af kan liggen. (Baarda en de Goede, 2006)

3 Algemene ontwikkeling van de voorverkoop

Dit hoofdstuk beschrijft de uitkomsten van het onderzoek naar de algemene ontwikkeling van de voorverkoop. Het verloop is in kaart gebracht door gebruik te maken van de respons van alle deelnemende leden (64) en de totaalverkoopcijfers van deze deelnemende leden. De uitkomsten die beschreven worden in dit hoofdstuk geven antwoord op de eerste onderzoeksvraag (1 en 1a):

- *“Is er een daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?”*
- *“Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) over het theaterseizoen 2011-2012?”*

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van enkele grafieken en tabellen. De tabellen zijn opgenomen in dit hoofdstuk, voor een volledig overzicht van alle grafieken en tabellen wordt verwezen naar bijlage 9.

Tabel 3.1: kengetallen ontwikkeling van de voorverkoop, alle deelnemende VSCD-podia

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Verkochte kaarten in voorverkoop	2.307.636	2.360.232	2.209.360	2.024.010	1.824.693
Verkochte kaarten in totaalverkoop	4.686.483	5.011.841	4.573.382	4.762.569	
Aantal voorstellingen	13.459	14.031	13.661	14.298	12.738
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in voorverkoop (1)	171	168	162	142	143
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in totaalverkoop (2)	348	357	335	333	
Percentage: gem. verkochte kaarten in voorverkoop t.o.v. gem. verkochte kaarten in totaalverkoop	49%	47%	48%	42%	
Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	98,1	94,3	82,6	83,5
Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	102,6	96,1	95,7	

3.1 Absolute aantallen

Het aantal verkochte kaarten in de voorverkoop neemt na theaterseizoen 2008-2009 sterk af. In het huidige theaterseizoen (2011-2012) is het aantal verkochte kaarten voor het eerst onder 2,0 miljoen beland (1,82 miljoen). Het totaal aantal verkochte kaarten aan het einde van de theaterseizoenen (voortaan: aantal verkochte kaarten in de totaalverkoop) blijft in de onderzochte periode redelijk constant: dit ligt rond 4,6 miljoen met een afwijking van 0,1 miljoen. Theaterseizoen 2008-2009 is hierop een uitzondering, in dit seizoen werden ruim 5,0 miljoen kaarten verkocht.

Het aantal voorstellingen fluctueerde sterk in de onderzochte periode, maar laat een duidelijke daling zien in het huidige theaterseizoen.

3.2 Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop

Het absolute aantal verkochte kaarten in de voorverkoop en totaalverkoop kan niet per theaterseizoen met elkaar vergeleken worden zonder rekening te houden met het jaarlijks aantal geprogrammeerde voorstellingen. Om deze vergelijking wel te kunnen maken, zijn drie berekeningen uitgevoerd, die op de volgende pagina staan afgebeeld.

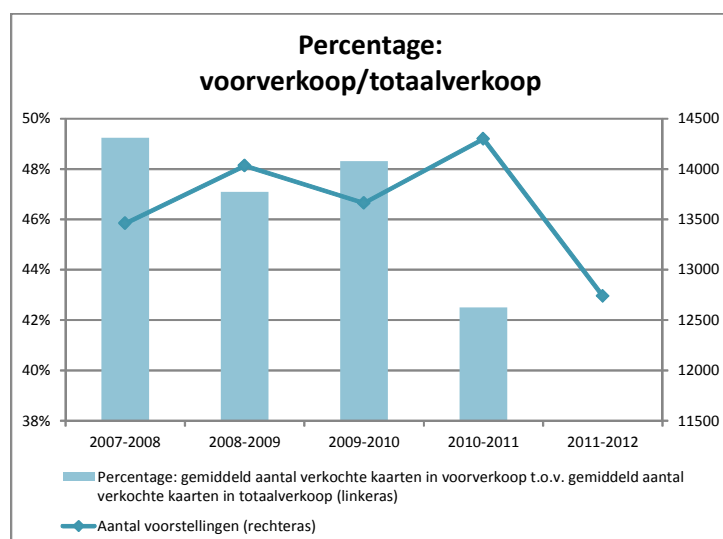
Tabel 3.2: voorbeeld berekeningen kengetallen

Voorbeeld		
Verkochte kaarten in voorverkoop seizoen 1 Aantal voorstellingen in seizoen 1	= Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling (in de voorverkoop) (1)	$\frac{v}{v_k} = \text{gem 1 voors}$
Verkochte kaarten in totaalverkoop seizoen 1 Aantal voorstellingen in seizoen 1	= Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling (in de totaalverkoop) (2)	$\frac{t}{t_k} = \text{gem 2 voors}$
$\frac{(1)}{(2)}$	= Percentage	$\frac{\text{gem 1}}{\text{gem 2}} = \% \quad \text{of} \quad \frac{v}{t} = \% \frac{v_k}{t_k}$

Hierbij moet 'seizoen 1' telkens vervangen worden door het juiste theaterseizoen. De berekeningen uit dit voorbeeld zijn voor elk theaterseizoen uitgevoerd en af te lezen in tabel 3.1.

Het *gemiddeld aantal verkochte kaarten in de voorverkoop per voorstelling* gedeeld door het *gemiddeld aantal verkochte kaarten in de totaalverkoop per voorstelling* levert hetzelfde percentage op als het *aantal verkochte kaarten in de voorverkoop* gedeeld door het *aantal verkochte kaarten in de totaalverkoop*.

De ontwikkeling van de voorverkoop ten opzichte van de totaalverkoop (in %) is afgebeeld in grafiek 3.1.

Deze grafiek laat zien dat er inderdaad sprake is van een daling van de voorverkoop ten opzichte van de totale verkoop in de onderzochte periode. Waar in theaterseizoen 2007-2008 nog 49% van alle kaarten in de voorverkoop werd verkocht, is dit in seizoen 2010-2011 nog maar 42%. Of de daling doorzet in het huidige theaterseizoen is nog niet hard te maken: het theaterseizoen is nog in volle gang en de totaalverkoop is daardoor nog niet bekend.

Grafiek 3.1: ontwikkeling van de voorverkoop ten opzichte van de totaalverkoop
Percentage, alle deelnemende VSCD-podia

Als laatste is het gemiddeld aantal verkochte kaarten omgezet in indexvorm (zie tabel 3.1), waarbij seizoen 2007-2008 als basisjaar is genomen. Dit levert twee indexreeksen op: een over de voorverkoop en een over de totaalverkoop.

De totaalverkoop kent in seizoen 2008-2009 nog een kleine stijging en daalt de twee daarop volgende seizoenen. In 2010-2011 is het indexcijfer 4,3% lager dan het basisjaar 2007-2008. De voorverkoop daalt alle seizoenen ten opzichte van het basisjaar. In de seizoenen 2008-2009 t/m 2010-2011 kan er bijna gesproken worden van een kwadratische afname: 2008-2009 kent een afname van 1,8% ten opzichte van het voorgaande seizoen. Seizoen 2009-2010 heeft vervolgens een afname van 3,8% (perfect kwadratisch zou dit $1,8 \times 1,8 = 3,2$ zijn) ten opzichte van het voorgaande seizoen. Seizoen 2010-2011 maakt de grootste daling mee, met een afname van maar liefst 11,8%

(perfect kwadratisch $3,2 * 3,2 = 10,24$) ten opzichte van het voorgaande theaterseizoen. Dit indexcijfer is zelfs 17,4% lager dan het basisjaar 2007-2008.

Voor het huidige theaterseizoen (2011-2012) is alleen het indexcijfer van de voorverkoop bekend. Deze is 1,0% hoger dan het voorgaande theaterseizoen, maar nog altijd 16,5% lager dan het basisjaar 2007-2008.

3.3 Beantwoording onderzoeksvraag 1 en 1a

Er is sprake van een daling van de voorverkoop (ten opzichte van de totale verkoop) over de theaterseizoenen 2007-2008 t/m 2010-2011. Zowel de voorverkoop als de totale verkoop kent in de onderzochte periode een dalende lijn, de voorverkoop daalt echter sneller dan de totale verkoop. Uit de indexcijfers blijkt dat de voorverkoop in de jaren 2007-2008 t/m 2010-2011 met 17,4% is afgenomen. De totale verkoop is in de dezelfde periode met 4,3% afgenomen.

Als er gekeken wordt naar het gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling, is er geen sprake van een extra daling van de voorverkoop in het huidige theaterseizoen (2011-2012) ten opzichte van de voorverkoop in de seizoenen 2007-2008 t/m 2010-2011. De voorverkoop is dit seizoen met 0,9% toegenomen ten opzichte van het voorgaande theaterseizoen (2010-2011).

Dit hangt vooral samen met het feit dat het *aantal voorstellingen* in het huidige theaterseizoen zeer sterk is afgenomen en het gemiddeld aantal verkochte kaarten in de voorverkoop per voorstelling daardoor beïnvloed wordt. In absolute getallen is er namelijk wel een sterke daling zichtbaar in de voorverkoop van het huidige theaterseizoen.

4 Ontwikkeling van de voorverkoop per grootte van podia

Dit hoofdstuk beschrijft de uitkomsten van het onderzoek naar de ontwikkeling van de voorverkoop per categorie, dus per grootte van podia. Het verloop is in kaart gebracht door gebruik te maken van de respons van alle deelnemende leden, verdeeld per categorie (klein 21, middelgroot 40, groot 3) en de totaalverkoopcijfers van alle deelnemende leden, eveneens verdeeld per categorie. De uitkomsten die beschreven worden in dit hoofdstuk geven antwoord op de tweede onderzoeksvraag (2 en 2a):

- *“Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) tussen kleine, middelgrote en grote podia over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?”*
- *“Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van voorverkoop in de jaren 2007-2010) tussen de kleine, middelgrote en grote podia over het theaterseizoen 2001-2012?”*

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van grafieken en tabellen. De tabellen zijn opgenomen in dit hoofdstuk, voor een volledig overzicht van alle grafieken en tabellen wordt verwezen naar bijlage 10.

4.1 Kleine podia

Allereerst wordt de ontwikkeling van de voorverkoop van de kleine podia in kaart gebracht.

Tabel 4.1: kengetallen ontwikkeling van de voorverkoop, kleine VSCD-podia

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Verkochte kaarten in voorverkoop	196.638	208.565	188.884	183.432	179.634
Verkochte kaarten in totaalverkoop	430.390	455.251	374.383	470.553	
Aantal voorstellingen	2.557	2.612	2.326	2.652	2.446
1 Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in verkoop	77	80	81	69	73
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in hele theaterseizoen	168	174	161	177	0
Percentage: verkochte kaarten in voorverkoop t.o.v. verkochte kaarten in totaalverkoop	46%	46%	50%	39%	
Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	103,8	105,6	89,9	95,5
Indexcijfers hele totaalverkoop (2)	100,0	103,5	95,6	105,4	

4.1.1 Absolute aantallen

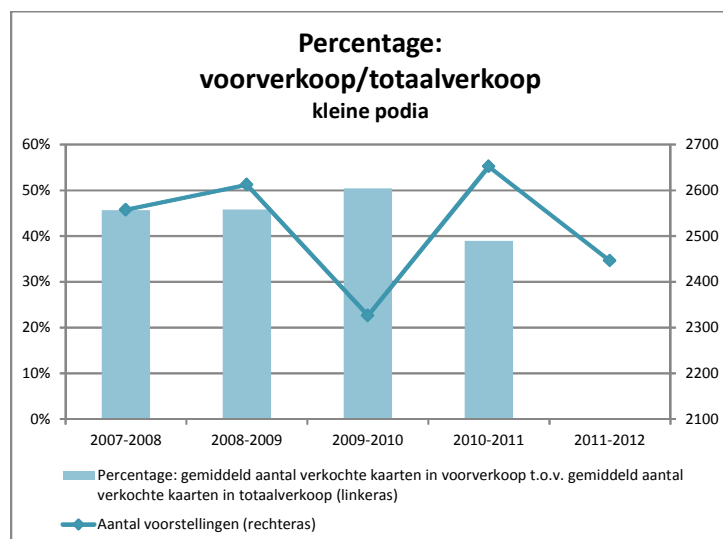
In theaterseizoen 2009-2010 neemt het aantal verkochte kaarten in de voorverkoop bij de kleine VSCD-podia voor het eerst sterk af. Seizoen 2008-2009 kende nog een duidelijke groei in de voorverkoop. Het verschil in verkochte kaarten tussen deze twee seizoenen bedraagt ongeveer 20.000. Deze daling is eveneens terug te zien bij het totaal aantal verkochte kaarten in deze seizoenen, maar in een veel grotere mate: het totaal aantal verkochte kaarten neemt af met ongeveer 80.000. Hoewel de daling in de voorverkoop doorzet in de volgende jaren, kent de totaalverkoop juist een enorme groei.

Het aantal voorstellingen fluctueerde sterk in de onderzochte periode, met een duidelijke daling in seizoen 2009-2010 en in het huidige theaterseizoen.

4.1.2 Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop

Net als bij de algemene ontwikkeling van de kaartverkoop in hoofdstuk 3 kan er niet per theaterseizoen vergeleken worden zonder rekening te houden met het jaarlijks aantal voorstellingen. Om deze vergelijking wel te kunnen maken, zijn dezelfde berekeningen uitgevoerd als in tabel 3.2 beschreven staan, ditmaal voor de kleine podia.

De ontwikkeling van de voorverkoop van de kleine podia ten opzichte van de totaalverkoop van de kleine podia (in %) is weergegeven in grafiek 4.1

*Grafiek 4.1: ontwikkeling van de voorverkoop ten opzichte van de totaalverkoop.
Percentage, kleine VSCD-podia*

De grafiek laat zien dat de voorverkoop ten opzichte van de totale verkoop in de onderzochte periode de eerste twee jaren gelijk blijft, vervolgens zelfs stijgt, om daarna een grote daling mee te maken. In seizoen 2007-2008 en seizoen 2008-2009 werd 46% van alle kaarten verkocht in de voorverkoop. Het daaropvolgende seizoen bedroeg dit zelfs 50%, om in het laatste seizoen (2010-2011) in te zakken naar 39%.

Of deze daling doorzet in het huidige theaterseizoen kan pas in kaart worden gebracht als dit seizoen is afgelopen.

Tot slot is het gemiddeld aantal verkochte kaarten (voorverkoop en totaalverkoop) van de kleine podia omgezet in indexvorm (zie tabel 4.1), waarbij theaterseizoen 2007-2008 wederom als basisjaar is genomen.

De totaalverkoop van de kleine podia fluctueert: in seizoen 2008-2009 is er een stijging van 3,5%, waarna een daling van 7,9% volgt, met daaropvolgend wederom een stijging, van 9,8%. Theaterseizoen 2009-2010 is het enige seizoen waar het indexcijfer onder basisjaar 2007-2008 (indexcijfer: 100) komt.

De voorverkoop van de kleine podia kent een ander verloop. De eerste twee seizoenen stijgt de voorverkoop, om vervolgens in seizoen 2009-2010 een buitengewone daling mee te maken van 15,7%. In het huidige seizoen krabbelt de voorverkoop weer langzaam op met 5,6%. Dit is echter nog altijd 4,5% lager dan het basisjaar 2007-2008.

4.2 Middelgrote podia

Na het in kaart brengen van de ontwikkeling van de voorverkoop van de kleine podia, kan hetzelfde gedaan worden voor de middelgrote podia.

Tabel 4.2: kengetallen ontwikkeling van de voorverkoop, middelgrote VSCD-podia

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Verkochte kaarten in voorverkoop	1.858.470	1.915.334	1.799.750	1.651.830	1.470.505
Verkochte kaarten in totaalverkoop	2.981.254	3.266.002	3.022.975	3.144.783	
Aantal voorstellingen	8.895	9.177	9.432	9.689	8.788
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in voorverkoop (1)	209	209	191	170	167
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in totaalverkoop (2)	335	356	321	325	0
Percentage: gem. verkochte kaarten in voorverkoop t.o.v. gem. verkochte kaarten in totaalverkoop	62%	59%	60%	53%	
Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	99,9	91,3	81,6	80,1
Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	106,2	95,6	96,8	

4.2.1 Absolute aantallen

Na theaterseizoen 2008-2009 (ruim 1,9 miljoen) neemt het aantal verkochte kaarten in de voorverkoop bij de middelgrote podia voor het eerst af. Deze daling zet zich voort in alle daaropvolgende seizoenen, met een dieptepunt in het huidige theaterseizoen (2011-2012) van minder dan 1,5 miljoen verkochte kaarten.

De totaalverkoop laat juist een stijging zien over de onderzochte periode. Theaterseizoen 2009-2010 kent een daling, maar dit wordt in het volgende seizoen (2010-2011) weer goedge maakt. Het piekjaar is seizoen 2008-2009.

Het aantal voorstellingen in deze periode stijgt tot en met seizoen 2010-2011, waarna in het huidige theaterseizoen (2011-2012) een val wordt gemaakt: er zijn ongeveer 800 voorstellingen minder geprogrammeerd in het huidige seizoen ten opzichte van het voorgaande jaar en ongeveer 100 voorstellingen minder ten opzichte van seizoen 2007-2008.

4.2.2 Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop

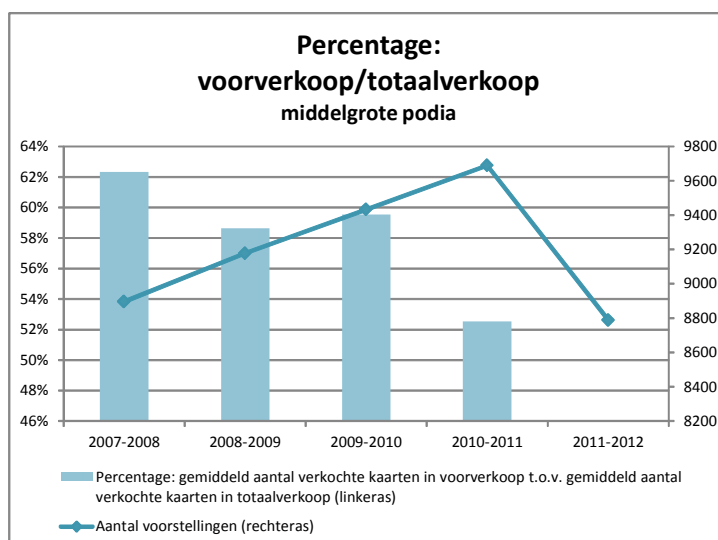
Ook bij de vergelijking van de kaartverkoop van de middelgrote podia moet er rekening worden gehouden met het jaarlijks aantal voorstellingen. Wederom zijn de berekeningen uitgevoerd die in tabel 3.2 beschreven staan, ditmaal voor de middelgrote podia.

De ontwikkeling van de voorverkoop van de middelgrote podia ten opzichte van de totaalverkoop van de middelgrote podia is weergegeven in grafiek 4.2, afgebeeld op de volgende pagina.

Uit de grafiek blijkt dat de voorverkoop ten opzichte van de totale verkoop in de onderzochte periode zich in een dalende lijn bevindt. In seizoen 2007-2008 werd 62% van de kaarten in de voorverkoop verkocht. De jaren daarop volgt een voorzichtige daling, met een kleine opleving in theaterseizoen 2009-2010 (respectievelijk 59% en 60%). Vervolgens daalt de voorverkoop ten opzichte van de totale verkoop echter sterk. In seizoen 2010-2011 is slechts 53% van de kaarten in de voorverkoop verkocht. Wat de uitkomst wordt van het huidige theaterseizoen (2011-2012) moet nog blijken. Dit kan echter pas berekend worden na afloop van het seizoen.

Ook voor de middelgrote podia is het gemiddeld aantal verkochte kaarten (voorverkoop en totaalverkoop) omgezet in indexvorm (zie tabel 4.2), waarbij theaterseizoenen 2007-2008 opnieuw als basisjaar is genomen.

De totaalverkoop stijgt in seizoen 2008-2009 met 6,2% ten opzichte van het voorgaande seizoen. Het daaropvolgende seizoen heeft echter een daling van 10,6% ten opzichte van seizoen 2008-2009. In het afgelopen seizoen (2010-2011) was er sprake van een lichte stijging (1,2%) ten opzichte van seizoen 2009-2010. Gerekend vanaf het basisjaar 2007-2008 was er echter sprake van een daling van 3,2% in het afgelopen seizoen.

Grafiek 4.2: ontwikkeling van de voorverkoop ten opzichte van de totaalverkoop

Percentage, middelgrote VSCD-podia

De voorverkoop van de middelgrote podia vertoont over de gehele onderzochte periode een dalende lijn. De grootste daling vindt plaats tussen seizoen 2010-2011 en seizoen 2009-2010: in deze periode neemt de voorverkoop af met 9,7%. Het verschil tussen het huidige theaterseizoen (2011-2012) en het basisjaar 2007-2008 is bijna 20%.

4.3 Grote podia

Vanwege de lage positieve respons (18%) bij de categorie grote podia en de daaruit voortvloeiende hoge foutmarge (53%) is het niet verantwoord uitspraken te doen over de ontwikkeling van de voorverkoop in deze categorie. De kengetallen van deze categorie zullen dus niet worden besproken.

4.4 Beantwoording onderzoeksvraag 2 en 2a

Uit de indexcijfers van de voorverkoop en totaalverkoop van de kleine en middelgrote podia blijkt dat er inderdaad een verschil te zien is in de ontwikkeling van de verkopen tussen de twee categorieën. De indexcijfers, die al zijn weergegeven in tabel 4.1 en 4.2 zijn hieronder in tabel 4.3 nogmaals gegeven.

Tabel 4.3: indexcijfers voorverkoop en totaalverkoop, kleine en middelgrote VSCD-podia

		2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Kleine podia	Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	103,8	105,6	89,9	95,5
	Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	103,5	95,6	105,4	
Middelgrote podia	Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	99,9	91,3	81,6	80,1
	Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	106,2	95,6	96,8	

De kleine podia kennen eerst een stijging bij de voorverkoop, om vervolgens in 2010-2011 behoorlijk te dalen. De middelgrote podia worden gekenmerkt door een voortdurend dalende lijn bij de voorverkoop. Bij deze laatste categorie is de voorverkoop ook meer gedaald ten opzichte van basisjaar 2007-2008 dan bij de kleine podia, het verschil bedraagt 15,4%.

In de totaalverkoop is ongeveer hetzelfde patroon zichtbaar bij de kleine en middelgrote podia. Een groot verschil is echter zichtbaar in het afgelopen theaterseizoen (2010-2011): waar de kleine podia een grote groei in de totaalverkoop kenden (bijna 10% ten opzichte van het voorgaande seizoen) was dit bij de middelgrote podia 1,2%.

5 Ontwikkeling van de voorverkoop per genre

Dit hoofdstuk beschrijft de ontwikkeling van de voorverkoop per genre. Niet alle deelnemende leden waren in staat om voorverkoopcijfers met genreverdeling aan te leveren. Van de 64 deelnemende leden konden 17 leden deze gegevens niet aanleveren, wat betekent dat 47 leden hun voorverkoopcijfers met genreverdeling hebben ingevuld. Dit is een respons van 32% van alle VSCD-leden (146).

De ontwikkeling van de voorverkoop per genre die in dit hoofdstuk wordt beschreven is dan ook tot stand gekomen door gebruik te maken van de respons van deze 47 leden en de totaalverkoopcijfers per genre van deze deelnemende leden. De uitkomsten die beschreven worden in dit hoofdstuk geven antwoord op de derde onderzoeksvraag (3 en 3a):

- *“Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) tussen de verschillende genres over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?”*
- *“Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2011) tussen de verschillende genres over het theaterseizoen 2011-2012?”*

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van diverse grafieken en tabellen. Enkele hiervan zijn opgenomen in dit hoofdstuk, voor een volledig overzicht van alle grafieken en tabellen wordt verwezen naar bijlage 11.

De genreverdeling die in dit hoofdstuk gehanteerd wordt, is de genreverdeling zoals in het TicketAnalyseSysteem (voortaan: TAS) van de VSCD gebruikelijk is. De genres die worden behandeld zijn: toneel, klassieke muziek, dans & beweging, populaire muziek (inclusief wereldmuziek), musical & operette, opera & muziektheater en cabaret & kleinkunst (allen professioneel, amateurvoorstellingen zijn buiten beschouwing gelaten). Het genre overig professioneel is niet opgenomen in de tabellen en grafieken, maar zal in de volgende paragraaf apart behandeld worden.

5.1 Genre: overig

Onder het genre overig vallen alle voorstellingen die niet in een ander genre kunnen worden ingedeeld. De leden van de VSCD ontvangen ieder jaar een toelichting bij het verzoek om de gegevens in TAS in te vullen. In deze toelichting (“Podia 2010”) staat de volgende zin: *“Alle voorstellingen van podiumkunst dienen meegeteld te worden, dus ook school-, kinder-, jeugd-, of familievoorstellingen”*. Deze voorstellingen (voortaan: jeugdvoorstellingen) worden niet als apart genre gerekend, maar ondergebracht onder de diverse genres.

Uit de respons van de voorverkoopcijfers van de deelnemende leden is gebleken dat veel podia deze jeugdvoorstellingen niet hebben ondergebracht bij de verschillende genres, maar ‘jeugd’ als een apart genre beschouwen. Bij gebrek aan de mogelijkheid om deze verkoopcijfers als een apart genre aan te leveren, hebben zij deze ondergebracht bij het genre overig.

Bij analyse bleek dat dit een zeer scheve verdeling opleverde, omdat er twee verschillende zaken werden gemeten: de totaalverkoopcijfers van het genre overig, afkomstig uit TAS zijn exclusief jeugdvoorstellingen, de voorverkoopcijfers van het genre overig, afkomstig uit de survey, zijn inclusief jeugdvoorstellingen. Deze scheve verdeling heeft er toe geleid dat het genre overig buiten beschouwing wordt gelaten in dit rapport.

5.2 Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling per genre

Het gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in de voorverkoop per genre, en het gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in de totaalverkoop per genre zijn met behulp van de berekeningen uit tabel 3.2 uitgezocht.

Alle genres zijn samengevoegd per theaterseizoen, eenmaal voor de voorverkoop en eenmaal voor de totaalverkoop. Dit levert negen cirkelgrafieken op, afgebeeld in grafiek 5.1.

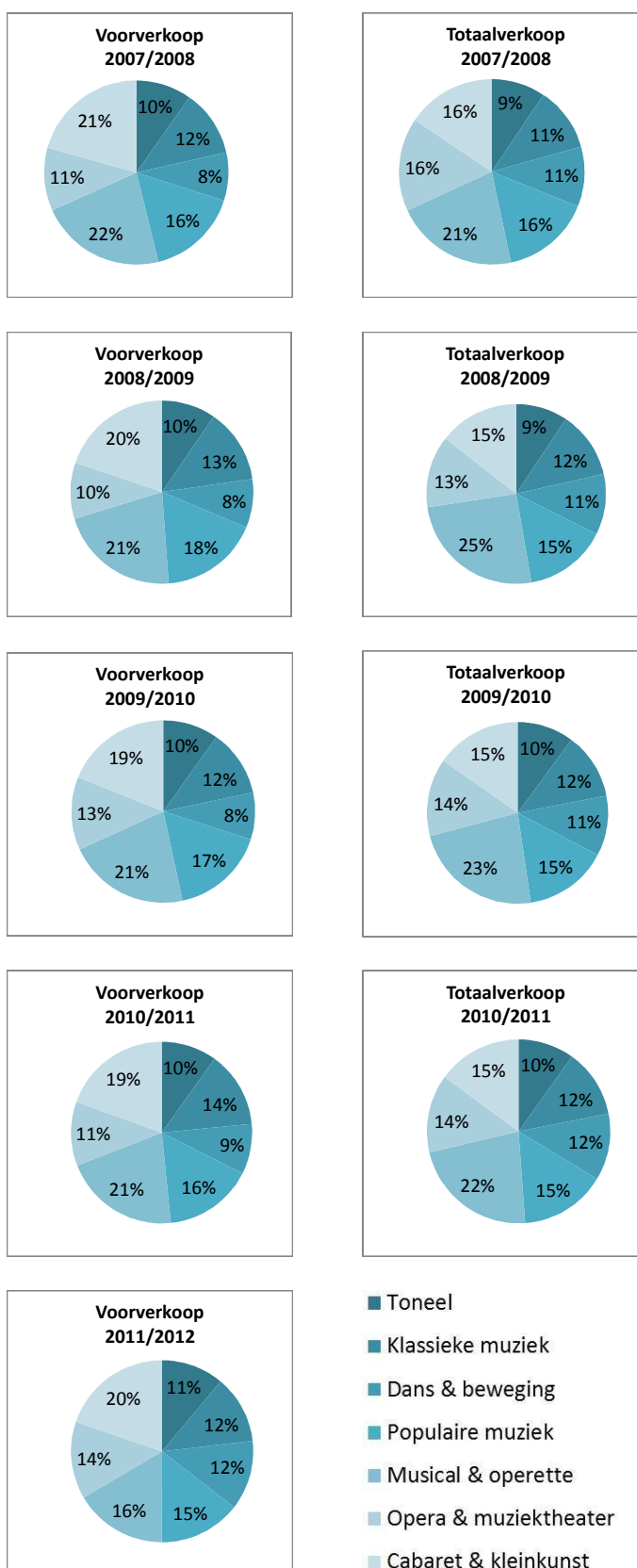
De grafieken laten een redelijk constant beeld zien van het gemiddeld aantal verkochte kaarten: de genreverdeling in procenten in de voorverkoop over de totale onderzochte periode verandert vrijwel niet. Er zijn drie genres waar uitschieters te zien zijn in de voorverkoop:

- dans & beweging stijgt in het huidige seizoen met 4% (een stijging van 50% ten opzichte van het normale percentage van 8%);
- musical & operette daalt in het huidige seizoen met 5% (een daling van 25% ten opzichte van het normale percentage van 21%);
- opera & muziektheater stijgt in het huidige seizoen met 3% (een stijging van 25% ten opzichte van het normale percentage van 11%).

De genreverdeling in de totaalverkoop over de totale onderzochte periode blijft telkens gelijk, met een marge van 1% per genre die fluctueert.

Als per theaterseizoen de voorverkoop met de totaalverkoop wordt vergeleken, vallen twee genres op, vanwege hun specifieke karakter:

- kaarten voor opera & muziektheater worden over de gehele periode minder in de voorverkoop dan in de totaalverkoop verkocht;
- kaarten voor cabaret & kleinkunst worden over de gehele periode juist meer in de voorverkoop verkocht dan in de totaalverkoop.

Grafiek 5.1: gemiddeld aantal kaarten per voorstelling (voorverkoop en totaalverkoop), verdeeld per genre

Bij de overige genres komt dit niet voor: daar verschilt het per theaterseizoen of er gemiddeld gezien juist meer, minder of het gelijke aantal kaarten in de voorverkoop wordt verkocht ten opzichte van de totaalverkoop.

5.3 Indexcijfers

De indexcijfers in tabel 5.1 zijn op dezelfde manier tot stand gekomen als in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4. Het basisjaar is wederom 2007-2008.

Tabel 5.1: indexcijfers voorverkoop en totaalverkoop, ingedeeld per genre

		2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Toneel	voorverkoop	100,0	95,9	97,6	81,8	104,4
	totaalverkoop	100,0	99,6	103,0	93,2	
Klassieke muziek	voorverkoop	100,0	110,1	98,4	92,6	94,4
	totaalverkoop	100,0	108,5	101,0	95,3	
Dans & beweging	voorverkoop	100,0	99,0	96,9	85,4	135,2
	totaalverkoop	100,0	104,2	97,5	99,2	
Populaire muziek	voorverkoop	100,0	106,3	100,5	79,4	82,3
	totaalverkoop	100,0	95,8	92,2	86,4	
Musical & operette	voorverkoop	100,0	95,0	94,9	75,0	68,4
	totaalverkoop	100,0	118,6	103,7	92,9	
Opera & muziektheater	voorverkoop	100,0	88,6	114,7	83,3	114,4
	totaalverkoop	100,0	79,5	81,2	74,5	
Cabaret & kleinkunst	voorverkoop	100,0	93,8	88,9	75,8	88,1
	totaalverkoop	100,0	93,0	94,0	85,4	

De totaalverkoop per genre neemt in bijna alle gevallen af sinds basisjaar 2007-2008 af. Alleen de genres klassieke muziek, dans & beweging en musical & operette kennen in seizoen 2008-2009 een stijging, waarna in de daaropvolgende jaren ook in deze genres de totaalverkoop afneemt.

Bij de voorverkoop per genre kennen de genres klassieke muziek en populaire muziek een toename in seizoen 2008-2009, bij de overige genres is direct sprake van een daling. Opvallend is de stijging van de voorverkoop bij opera & muziektheater in seizoen 2009-2010 met 26% ten opzichte van de voorverkoop van het voorgaande jaar.

Gekeken naar de voorverkoop in het huidige seizoen (2011-2012) zijn er duidelijke verschillen waar te nemen: de genres toneel, dans & beweging en opera & muziektheater geven ieder een spectaculaire stijging. Het genre dans & beweging steekt hier met kop en schouders boven uit, met een stijging van bijna 50% ten opzichte van de voorverkoop in het voorgaande seizoen. Het genre musical & operette zet in het huidige seizoen als enige de dalende lijn in de voorverkoop voort, en kent een indexcijfer van 68,4.

5.4 Beantwoording onderzoeksvraag 3 en 3a

Er is inderdaad een verschil zichtbaar in de ontwikkeling van de voorverkoop per genre. De afgelopen jaren is er bij alle genres sprake van een daling geweest, maar de mate waarin verschilt sterk. Er is, behalve bij het genre musical & operette, geen sprake van een extra daling van de voorverkoop in het huidige theaterseizoen, ten opzichte van de voorverkoop van de voorgaande seizoenen. Drie genres kennen in deze voorverkoop juist een spectaculaire stijging van de verkopen. Dit hangt wel samen met het feit dat er in totaal veel minder voorstellingen zijn geprogrammeerd: bij deze genres zijn er meer kaarten verkocht over minder voorstellingen.

6 Prijselasticiteit van de podiumkunsten

Het is niet alleen interessant om te weten of de kaartverkoop terugloopt, maar ook om te weten wat het prijsniveau is van de kaarten die verkocht worden. Het is namelijk mogelijk dat bezoekers meer kaarten kopen, maar voor goedkopere voorstellingen, of juist minder kaarten kopen, maar dan juist voor duurdere voorstellingen.

Bij de afbakening van dit onderzoek moesten er keuzes gemaakt worden. Een van deze keuzes is geweest om het prijsniveau van de verkochte kaarten *niet* mee te nemen in het veldonderzoek, maar slechts door middel van literatuuronderzoek te beschrijven.

De invloed van de prijs van een toegangskaart is in het verleden diverse malen onderzocht door onderzoeksbureau Ape. Dit hoofdstuk beschrijft de uitkomsten van deze onderzoeken, om een beeld te schetsen van de invloed die het verhogen of verlagen van de prijs van een toegangskaart kan hebben op de verkopen. Deze invloed wordt de prijselasticiteit genoemd. Dit hoofdstuk geeft antwoord op de vierde onderzoeksvraag:

- *“Wat is de prijselasticiteit van de kaartverkoop?”*

6.1 Prijselasticiteit: een definitie

Prijselasticiteit wordt door Kotler (2006) gedefinieerd als de mate waarin de vraag reageert op de veranderde prijs. Wanneer de vraag nauwelijks verandert bij een kleine prijsverandering, wordt de vraag inelastisch genoemd; wanneer de vraag sterk verandert, wordt de vraag elastisch genoemd.

6.2 Prijselasticiteit van het bezoek aan de VSCD-podia

De prijselasticiteit van het bezoek aan de VSCD-podia is in september 2008 door onderzoeksbureau Ape (Goudriaan, 2008) opnieuw in kaart gebracht. De prijselasticiteit is gebaseerd op gegevens uit de periode 1997-2005.

In het onderzoek wordt beschreven dat de prijselasticiteit op korte termijn -0,32 bedraagt. Dit betekent dat een reële prijsstijging met 1% een daling van het aantal bezoeken met 0,32% tot gevolg heeft: het bezoek aan de VSCD-podia op korte termijn is relatief prijsinelastisch.

Op lange termijn bedraagt de prijselasticiteit -0,37: een reële prijsstijging met 1% heeft een daling van het aantal bezoeken met 0,37% tot gevolg.

In de onderzoeksrapporten is niet gedefinieerd welke tijdsspanne “korte termijn” en “lange termijn” bedragen, zodoende kunnen deze begrippen in dit rapport eveneens niet gedefinieerd worden.

6.3 Prijselasticiteit VSCD-podia ten opzichte van substituten

De podiumkunsten is een onderdeel van de culturele sector in Nederland. Podia ondervinden niet alleen concurrentie van elkaar, maar moeten ook concurreren met andere culturele en recreatieve activiteiten, bijvoorbeeld museumbezoek. Het effect van een prijsdaling bij deze substituten op het bezoek aan de VSCD-podia is in het eerder genoemde onderzoek eveneens onderzocht.

Het blijkt dat als de prijs van substituten reëel met 1% afneemt, het aantal bezoeken aan de VSCD-podia met 1,49% afneemt. De VSCD-podia zijn dus gevoelig voor de prijsontwikkeling van substituten en doen er goed aan rekening te houden met de prijsstelling van deze substituten.

6.4 Invloed BTW-verhoging van 6% naar 19%

Vanaf 1 juli 2011 is de door de overheid opgelegde BTW-verhoging van 6% naar 19% doorgevoerd in de podiumkunsten. Deze BTW-verhoging is echter niet opgelegd aan de andere vormen van culturele en recreatieve activiteiten zoals museumbezoek of bioscoopbezoek.

Onderzoeksbureau Ape (Goudriaan, 2010) heeft in november 2010 een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de BTW-verhoging voor de Vereniging Vrije Theater Productenten (VVTP). Uit dit onderzoek blijkt dat de toegangsprijzen met minimaal 12,3% moeten worden verhoogd, als ervoor wordt gekozen de gehele BTW-verhoging van 13 procentpunt door te berekenen aan de bezoekers.

Op basis van deze gegevens en de prijselasticiteiten uit paragraaf 6.2 kan berekend worden dat dit een afname van het aantal bezoeken kan opleveren. Op basis van de prijselasticiteit op korte termijn (-0,32%) zou het verhogen van de toegangsprijzen met 12,3% een afname van $0,32 \times 12,3 = 3,9\%$ inhouden. Op lange termijn (prijselasticiteit -0,37%) zou dit een afname van $0,37 \times 12,3 = 4,6\%$ inhouden.

Omdat de BTW-verhoging van 6% naar 19% niet is opgelegd aan andere vormen van culturele activiteiten, hoeven de toegangsprijzen van deze activiteiten niet met 12,3% verhoogd te worden. Er kan op basis van deze gegevens beredeneerd worden dat er momenteel een situatie bestaat waarin de prijs van substituten “afneemt” ten opzichte van de prijs van bezoek aan VSCD-podia. Uit paragraaf 6.3 is gebleken dat de prijselasticiteit van deze situatie -1,49% bedraagt. Dit zou een afname van het aantal bezoeken aan VSCD-podia opleveren van $1,49 \times 12,3 = 18,3\%$.

Omdat het huidige theaterseizoen (2011-2012) het eerste seizoen is dat werkt met deze BTW-verhoging en dit seizoen nog in volle gang is, kan op dit moment niet hard gemaakt worden of deze afname reëel blijkt te zijn.

7 Koopkrachtontwikkeling (2007-2011)

Of bezoekers meer of minder kaarten kopen, is afhankelijk van de prijs van de toegangskaart, maar ook van het besteedbaar inkomen dat de bezoekers hebben. Het besteedbaar inkomen wordt in kaart gebracht door middel van de koopkracht.

7.1 Koopkracht: een definitie

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) definieert de koopkracht als volgt:

“het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudensinkomen, gedefinieerd met behulp van de consumentenprijsindex, waardoor inkomens in de tijd vergelijkbaar worden. Indien het gestandaardiseerde inkomen sterker stijgt dan de prijzen, neemt de koopkracht toe. De koopkracht wordt gebruikt om de (reële) ontwikkeling van het inkomen vast te stellen, maar kan ook worden gebruikt voor het vaststellen van (ontwikkelingen van) welvaartsverschillen tussen huishoudens.”⁸

7.2 Indexcijfers koopkrachtontwikkeling

Op de website van het CBS kan voor elk jaar de koopkrachtontwikkeling ten opzichte van het voorgaande jaar gevonden worden. Deze gegevens kunnen worden omgezet in indexcijfers. Voor de jaren 2007 – 2011 levert dit tabel 7.1 op. Het Centraal Planbureau (CPB) heeft in december 2011 de verwachting uitgesproken dat de koopkracht in 2012 met 1,25% zal dalen. Te zien is dat de koopkracht tot en met 2009 een stijgende lijn vertoonde, maar sinds 2010 voorzichtig is gaan dalen.

Tabel 7.1: indexcijfers koopkrachtontwikkeling, 2007 - 2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Koopkracht t.o.v. voorgaand jaar	+2,8%	+0,8%	+1,4%	-0,5%	-0,5%	-1,25% *
Indexcijfers koopkracht	100,0	100,8	102,2	101,7	101,2	99,9

* de koopkrachtdaling van 1,25 in 2012 is een verwachting van het Centraal Planbureau

7.3 Vergelijking indexcijfers: koopkrachtontwikkeling en ontwikkeling voorverkoop

Om te zien of de ontwikkeling van de voorverkoop gelijke tred houdt met de ontwikkeling van de koopkracht, volgen in tabel 7.2 nogmaals de indexcijfers van de voorverkoop. De voorverkoop over theaterseizoen 2007-2008 heeft plaatsgevonden in 2007 (maart/april t/m augustus) en kan dus vergeleken worden met de ontwikkeling van de koopkracht in 2007. Dit geldt eveneens voor de daaropvolgende jaren.

Tabel 7.2: indexcijfers koopkrachtontwikkeling en voorverkoop, alle deelnemende podia, 2007 - 2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Koopkracht t.o.v. voorgaand jaar *	+2,8%	+0,8%	+1,4%	-0,5%	-0,5%	-1,25%
Indexcijfers koopkracht *	100,0	100,8	102,2	101,7	101,2	99,9
Indexcijfers voorverkoop, alle podia **	100,0	98,1	94,3	82,6	83,5	

* de koopkrachtdaling van 1,25 in 2012 is een verwachting van het Centraal Planbureau

** de voorverkoop over theaterseizoen 2007-2008 heeft plaatsgevonden in 2007, etc.

⁸ Uit: website CBS: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?conceptid=2765>

7.4 Vergelijking indexcijfers: koopkrachtontwikkeling en ontwikkeling totaalverkoop

Het is niet mogelijk om een vergelijking te maken tussen de ontwikkeling van de koopkracht en de ontwikkeling van de totaalverkopen. De totaalverkopen omvatten namelijk een theaterseizoen en geen kalenderjaar. De koopkracht wordt juist wel per kalenderjaar beschreven.

7.5 Vrijtijdsbesteding

Tot en met 2005 heeft het CBS kengetallen over de podiumkunsten bijgehouden. Helaas wordt dit tegenwoordig niet meer gedaan. De gegevens die hierover bekend zijn, zijn niet relevant voor dit onderzoek, omdat deze een andere tijdsperiode beslaan.

Wel houdt het CBS gegevens bij over de vrijetijdsbesteding (kengetallen bekend tot en met 2008). Naast de prijselasticiteit en koopkracht is de vrijetijdsbesteding van Nederlanders een belangrijke indicator om aan te geven of potentiële bezoekers geneigd zijn voorstellingen te bezoeken. De vrijetijdsbesteding is door het CBS verdeeld in drie categorieën: sport, hobby en cultuur en af te lezen in tabel 7.3.

Tabel 7.3: vrijetijdsbesteding, verdeeld in sport, hobby en cultuur

		2000	2050	2008
Sport	5 of meer uur per week	13%	16%	18%
	1 tot 4 uur per week	41%	42%	42%
Hobby	5 of meer uur per week	3%	3%	3%
	1 tot 4 uur per week	9%	8%	8%
Cultuur	minimaal 1 keer per maand	3%	1%	1%
	3 tot 11 keer per jaar	14%	14%	15%

Bron: CBS - Statline

Uit de tabel blijkt dat in het jaar 2008 slechts 1% van alle Nederlanders minimaal één keer per maand een culturele activiteit onderneemt. In 2008 bestond de Nederlandse bevolking uit ongeveer 16,5 miljoen mensen. Dit betekent dat ongeveer 165.000 mensen minimaal één keer per maand een activiteit in de culturele sector ondernamen in 2008. Daarnaast ondernam 15% (2,48 miljoen mensen) 3 tot 11 keer per jaar een culturele activiteit.

8 Conclusies

Alle onderzoeksvragen zijn beantwoord met behulp van de uitkomsten van het veld- en literatuuronderzoek, waarna nu onderbouwd kan worden of de opgestelde hypothese geaccepteerd of verworpen moet worden.

Hypothese:

“De afgelopen jaren (2007 – 2010) is een trend zichtbaar binnen de podiumkunsten, waarbij steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht ten opzichte van de totale verkoop in een theaterseizoen. De extra daling in de voorverkoop van het theaterseizoen 2011-2012 is mede toe te schrijven aan de BTW-verhoging van 6% naar 19%.”

Het eerste deel van de hypothese wordt onderbouwd door de beantwoording van onderzoeksvragen 1, 2 en 3. Het tweede deel van de hypothese wordt onderbouwd door de beantwoording van onderzoeksvragen 1a, 2a, 3a, 4 en 5.

Onderzoeksvraag 1: “Is er een daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?”

In hoofdstuk 3 is met behulp van diverse analyses duidelijk geworden dat er sprake is van een daling van de voorverkoop, ten opzichte van de totale verkoop over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011. De voorverkoop neemt zowel af in absolute aantallen per seizoen, als in het gemiddeld aantal verkochte kaarten per het aantal voorstellingen per seizoen.

De totaalverkoop over dezelfde periode neemt eveneens af, niet in absolute getallen (deze fluctueren sterk) maar wel gezien over het gemiddeld aantal verkochte kaarten per het aantal voorstellingen per seizoen. Er worden steeds minder kaarten verkocht in de voorverkoop ten opzichte van de totaalverkoop: waar in seizoen 2007-2008 nog 49% van alle kaarten in de voorverkoop werd verkocht, is dit in seizoen 2010-2011 nog maar 42%.

Onderzoeksvraag 2: “Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) - tussen kleine, middelgrote en grote podia over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?”

Uit hoofdstuk 4 is gebleken dat de grote podia een te geringe respons kenden om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over deze categorie. De conclusie van onderzoeksvraag 1 is dat er inderdaad sprake is van een daling van de voorverkoop. Logischerwijs valt te verwachten dat de categorieën kleine en middelgrote podia eveneens een daling van de voorverkoop kennen. Dit is echter niet helemaal het geval, er zitten verschillen tussen de ontwikkeling van de voorverkoop van de kleine podia en de ontwikkeling van de voorverkoop van de middelgrote podia.

Bij de kleine podia neemt het gemiddeld aantal verkochte kaarten in de voorverkoop ten opzichte van de totaalverkoop in de eerste jaren nog toe, dit daalt pas in seizoen 2010-2011. Bij de middelgrote podia daalt dit al vanaf het basisjaar 2007-2008. Bij beide categorieën worden steeds minder kaarten verkocht in de voorverkoop ten opzichte van de totaalverkoop: in seizoen 2007-2008 was dit nog respectievelijk 46% (kleine podia) en 63% (middelgrote podia), in seizoen 2010-2011 bedraagt dit slechts 39% (kleine podia) en 53% (middelgrote podia).

De totaalverkoop bij de kleine en middelgrote podia kent minder verschillen, deze vertoont ongeveer hetzelfde verloop, met uitzondering van seizoen 2010-2011. De kleine podia vertoonden hier een grote groei in de totaalverkoop, de middelgrote podia slechts een geringe groei.

Onderzoeksvraag 3: “Is er een verschil in daling zichtbaar (ten opzichte van de totale verkoop) tussen de verschillende genres over de theaterseizoenen 2007-2008, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011?”

In hoofdstuk 5 zijn de verkoopcijfers van de verschillende genres uiteengezet. Op basis van deze gegevens kan worden bevestigd dat alle genres een daling kennen in de voorverkoop. De mate waarin deze daling zich uit, verschilt sterk. De genres musical & operette en cabaret & kleinkunst zijn in seizoen 2010-2011 ten opzichte van basisjaar 2007-2008 met 25% gedaald, waar dit voor de andere genres tussen de 5 en 15% ligt.

Opvallend is verder dat bij alle genres de indexcijfers van de totaalverkoop hoger is dan de indexcijfers van de voorverkoop, met uitzondering van het genre opera & muziektheater. Van dit genre zijn bezoekers juist méér kaarten in de voorverkoop gaan kopen (vergeleken met het aantal kaarten dat zij in de totaalverkoop hebben gekocht).

8.1 Beantwoording hypothese: deel 1

Het eerste deel van de opgestelde hypothese, namelijk: “De afgelopen jaren (2007 – 2010) is een trend zichtbaar binnen de podiumkunsten, waarbij steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht ten opzichte van de totale verkoop in een theaterseizoen.” kan op basis van de conclusies van onderzoeksvraag 1, 2 en 3 geaccepteerd worden.

Over de jaren 2007-2010 is er inderdaad een trend zichtbaar binnen de podiumkunsten, waarbij steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht ten opzichte van de totale verkoop in een theaterseizoen. Deze trend geldt voor:

- de algemene ontwikkeling, onderbouwd door de gehele respondentengroep;
- de kleine en middelgrote podia;
- de diverse genres.
-

Hoevéél kaarten er (gemiddeld) minder worden verkocht, verschilt wel sterk binnen de bovenstaande drie onderzochte groepen.

Onderzoeksvraag 1a: “Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) over het theaterseizoen 2011-2012?”

Als er wordt gekeken naar het gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling, is er geen sprake van een extra daling van de voorverkoop over het theaterseizoen 2011-2012. De voorverkoop is dan juist met 0,9% toegenomen, ten opzichte van het voorgaande theaterseizoen.

Als er alleen gekeken wordt naar de absolute aantallen, is er wel sprake van een extra daling van de voorverkoop ten opzichte van de voorgaande seizoenen. Het aantal geprogrammeerde voorstellingen is echter eveneens spectaculair gedaald, waardoor dit niet terug te zien is via de indexcijfers.

Onderzoeksvraag 2a: “Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) tussen kleine, middelgrote en grote podia over het theaterseizoen 2011-2012?”

De voorverkoop van de kleine en middelgrote podia over theaterseizoen 2011-2012 verhoudt zich vrijwel hetzelfde als de voorverkoop van de gehele respondentengroep. Er zijn geen significante verschillen te ontdekken tussen de kleine en middelgrote podia.

Onderzoeksvraag 3a: “Is er een extra daling van de voorverkoop zichtbaar (ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010) tussen de verschillende genres over het theaterseizoen 2011-2012?”

In tegenstelling tot de voorgaande onderzoeksvraag, verhoudt de voorverkoop van de verschillende genres zich niet helemaal hetzelfde als de voorverkoop van de gehele respondentengroep. Het genre musical & operette heeft in de voorverkoop nog eens een extra daling meegemaakt ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010. Daarnaast kennen drie genres juist een behoorlijke stijging ten opzichte van de voorverkoop in de jaren 2007-2010: toneel, dans & beweging en opera & muziektheater. De genres toneel en dans & beweging zijn daarnaast ook nog eens in absolute aantallen toegenomen, waar de toename bij opera & muziektheater juist afkomstig is van het veel kleiner aantal geprogrammeerde voorstellingen (in absolute getallen is de voorverkoop van opera & muziektheater juist afgenomen).

Onderzoeksvraag 4: “Wat is de prijselasticiteit van de kaartverkoop?”

De prijselasticiteit van de VSCD-podia is in 2008 onderzocht door onderzoeksbureau Ape (Goudriaan, 2008). Op korte termijn is de prijselasticiteit -0,32, op lange termijn is dit -0,37.

Daarnaast blijkt dat als de prijs van substituten (zoals bioscopen, musea) reëel met 1% afneemt, het aantal bezoeken aan de VSCD-podia met 1,49% afneemt.

Onderzoeksvraag 5: “Wat is de koopkrachtontwikkeling in Nederland in de jaren 2007-2011?”

De koopkracht stijgt van 2007 t/m 2009 om vervolgens te gaan dalen in 2010 en 2011. De verwachting van het Centraal Planbureau is dat deze daling doorzet in 2012.

De ontwikkeling van de koopkracht en de ontwikkeling van de voorverkoop kent geen gelijk verloop. De voorverkoop zakt vanaf het basisjaar 2007 in, terwijl de koopkracht in de eerste twee jaren stijgt. Wel daalt de voorverkoop extra hard tussen 2009 en 2010, dit is ook het eerste jaar dat de koopkracht een daling kent.

8.2 Beantwoording hypothese: deel 2

Het tweede deel van de opgestelde hypothese, namelijk: “De extra daling in de voorverkoop van het theaterseizoen 2011-2012 is mede toe te schrijven aan de BTW-verhoging van 6% naar 19%.” kan op basis van de conclusies van onderzoeksvragen 1a, 2a, 3a, 4 en 5 niet geaccepteerd of verworpen worden.

Uit onderzoeksvraag 1a, 2a en 3a is gebleken dat er niet zonder meer sprake is van een extra daling in de voorverkoop van het theaterseizoen 2011-2012 ten opzichte van de voorverkoop van de voorgaande seizoenen. Gekeken naar het gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstellingen is er zelfs geen sprake van een daling, maar van een kleine stijging.

Het aantal geprogrammeerde voorstellingen in het theaterseizoen 2011-2012 is vele malen lager dan in de voorgaande seizoenen. Gekeken naar het absolute aantal verkochte kaarten in de voorverkoop is er daarom wél sprake van een daling van de voorverkoop ten opzichte van de voorgaande seizoenen.

Het is niet bekend of alle deelgenomen podia hun toegangsprijzen voor theaterseizoen 2011-2012 hebben verhoogd naar aanleiding van de BTW-verhoging, en als zij dit gedaan hebben, hoeveel deze verhoging procentueel bedraagt.

Als alle deelgenomen podia hun toegangsprijzen met 12,3% zouden hebben verhoogd, en er rekening wordt gehouden met de prijselasticiteit van -1,49 (substituten), zou op basis van het aantal verkochte kaarten in de voorverkoop van theaterseizoen 2010-2011 het aantal verkochte kaarten in

de voorverkoop van theaterseizoen 2011-2012 1,65 miljoen moeten bedragen. Deze berekening is terug te vinden in tabel 8.1.

*Tabel 8.1: berekening maximale afname voorverkoop 2011-2012
(op basis van voorverkoop 2010-2011, in absolute aantallen)*

Voorverkoop 2010-2011 (absoluut)	100%	2,024 miljoen
Prijselasticiteit (rekening houdend met substituten)	1,49	
Maximale prijsverhoging	12,3%	
Maximale afname	$1,49 \times 12,3 = 18,3 \%$	
Voorverkoop 2011-2012 (absoluut)	$100 - 18,3 = 81,7\%$	1,65 miljoen

De voorverkoop in theaterseizoen 2011-2012 is werkelijk 1,82 miljoen. Dit is 0,17 miljoen hoger dan de maximale afname tot 1,65 miljoen. Zoals eerder vermeld is het echter niet bekend of de deelnemende podia hun prijzen hebben verhoogd en met hoeveel procent zij dit gedaan hebben.

Om terug te keren naar de beantwoording van het tweede deel van de hypothese: er kan op basis van alle onderzochte gegevens niet één op één worden aangenomen dat de absolute afname in de voorverkoop veroorzaakt wordt door de BTW-verhoging. Na het einde van het huidige theaterseizoen 2011-2012 kan de balans worden opgemaakt en kunnen hier duidelijkere uitspraken over gedaan worden.

8.3 Verklaringen en mogelijke oplossingen terugloop voorverkoop

De deelnemende podia hebben bij het invullen van de survey de mogelijkheid gekregen om aanvullende informatie te geven door middel van een toelichting. Diverse podia hebben hierin mogelijke verklaringen gegeven voor de terugloop van de voorverkoop en mogelijke oplossingen gegeven om de kaartverkoop tijdens de voorverkoop te stimuleren.

Het teruglopen van de voorverkoop heeft verschillende oorzaken. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan de huidige crisis. Bezoekers kunnen hierdoor geneigd zijn minder geld te besteden aan cultuur, waaronder bezoek aan podia valt.

Een van de mogelijke oorzaken voor het teruglopen van de voorverkoop die door diverse podia is aangegeven is het bestaan van de vele kortingsacties⁹ door het jaar heen. Deze kortingsacties worden vaak kort van te voren opgezet, om op het laatste moment nog meer bezoekers te trekken. Bezoekers die voorheen hun kaarten in de voorverkoop kochten tegen het volledige tarief, zijn hierdoor meer geneigd langer te wachten met het aanschaffen van hun kaarten. Zij wachten af of er een last-minute kortingsactie gaat plaatsvinden.

Om deze trend tegen te gaan hebben meerdere podia ervoor gekozen met een vroegboekorting te gaan werken: bezoekers die tijdens de voorverkoop hun kaarten aanschaffen betalen een gereduceerd tarief, terwijl kaarten in de losse verkoop juist een standaard tarief kennen. Er worden geen last-minute kortingsacties meer in het leven geroepen.

De podia die met deze vroegboekorting werken, zien een positief resultaat: het aantal verkochte kaarten in de voorverkoop bevindt zich bij hen in een stijgende lijn. Er zijn ook podia die sceptisch zijn over deze methode. Er wordt immers nog steeds korting gegeven op de kaarten, alleen in een andere periode dan voorheen gebruikelijk was.

⁹ De kortingsacties zijn een reactie op het teruglopen van de verkoop per voorstelling. Dit is een trend van de laatste jaren.

9 Aanbevelingen

Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zijn er enkele aanbevelingen naar boven gekomen die van pas kunnen komen bij een eventueel herhaal- of vervolgonderzoek. Daarnaast hebben de deelnemende VSCD-leden wensen uitgesproken met betrekking tot het TicketAnalyseSysteem (TAS0) uitgesproken. Deze aanbevelingen en wensen worden in dit laatste hoofdstuk besproken.

9.1 Respons vergroten

Op basis van de respons van dit onderzoek was het niet mogelijk uitspraken te doen over de categorie grote podia. Slechts 3 van de 17 grote podia had positieve respons gegeven. Daarnaast waren er 7 podia die aangaven geen voorverkoop te kennen. Om bij een vervolgonderzoek toch uitspraken te kunnen doen over de categorie, zou bij een vervolgonderzoek de respons van deze categorie vergroot moeten worden.

Dit kan op verschillende manieren. Een optie is om het onderzoek in een andere periode te plannen. November en december zijn in de podiumkunsten drukbezette maanden, waardoor tijdgebrek een reden kan zijn om niet deel te nemen aan een onderzoek. Verder kunnen de grote podia speciaal worden aangeschreven, met een uitleg erbij dat deelname aan het onderzoek van belang is omdat het een kleine groep potentiële respondenten betreft.

9.2 Prijselasticiteit herberekenen

De prijselasticiteit is op dit moment berekend op basis van gegevens uit de periode 1997-2005. Het is verstandig om de prijselasticiteit bij een vervolgonderzoek opnieuw te berekenen, waarbij gebruik wordt gemaakt van recentere kengetallen. Op deze manier kan een beter beeld worden geschetst van de prijselasticiteit. Met name de invoering van de BTW-verhoging is een extra reden om de prijselasticiteit opnieuw te berekenen.

9.3 Een nieuw genre introduceren

Binnen het TicketAnalyseSysteem (TAS) wordt gewerkt met een genreverdeling. Uit het onderzoek is de wens van de podia naar boven gekomen om binnen deze genreverdeling een nieuw genre in te voeren, het genre “Jeugd/Familie”. Voorstellingen die speciaal gericht zijn op jeugd/familie, worden tot nu toe altijd onderverdeeld in de bestaande genres. Er zijn dus jeugdtoneelvoorstellingen, jeugd klassieke muziek concerten etc.

Podia hanteren zelf echter een andere verdeling. Op hun websites en in hun brochures adverteren zij met “Jeugd/Familie” als een specifieke categorie, die een eigen manier van marketing nodig heeft.

Om het verloop van bezoekersaantallen en aantal geprogrammeerde voorstellingen van deze voorstellingen in kaart te brengen, en te kunnen vergelijken met andere podia, zouden zij dit genre graag terugzien in de uitgave van “Podia” van de VSCD.

Bronnenlijst

Literatuur

- Baarda, D.B. en M.P.M. de Goede, *Basisboek methoden en technieken, handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwantitatief onderzoek*, 4^e druk, Groningen/Houten, 2006
- Bruin, de, K. et al, *Tendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2010/2011*, 2011, Breda: NRIT onderzoeken NHTV internationaal hoger onderwijs Breda
- Burns, A.C. en R.F. Bush, *Principes van marktonderzoek*, 4^e druk, Amsterdam, 2006 (steekproef, betrouwbaarheid, blz. 315 e.v.)
- Goudriaan, R., N. de Groot, C. Schrijvershof, 2008, *Nieuwe schattingen van de prijsgevoeligheid van het bezoek aan culturele sectoren*, Den Haag: APE bv (Ape rapport 467b)
- Goudriaan, R., N. de Groot, A. Notenboom, C. Schrijvershof en C. van het Hout, 2008a, *Evaluatie van het verlaagde BTW-tarief voor cultuur en media*, Den Haag: APE bv (Ape rapport 522)
- Goudriaan, R., 2010, *Effecten van de BTW-verhoging bij de vrije theaterproducenten*, Den Haag: APE bv
- Hoogland, W., R. Dik, *Rapport over rapporteren*, 5^e druk, Groningen/Houten, 2006
- Kotler, P. en G. Armstrong, *Marketing, de essentie*. 3^e druk, Amsterdam, 2007 (prijselasticiteit, blz. 145 e.v.)
- Schöndorff, R., J.F.B. Pleus en C.A. de Kam, *Onderneming en omgeving, basiskennis economie voor het hoger onderwijs*, 6^e druk, Utrecht/Zuthpen, 2008 (koopkracht, blz. 121 e.v., indexcijfers, blz 148 e.v.)
- VSCD, 2008, *Podia 2007*, Amsterdam: Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouw-directies (+ bijbehorende TAS-database)
- VSCD, 2009, *Podia 2008*, Amsterdam: Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouw-directies (+ bijbehorende TAS-database)
- VSCD, 2010, *Podia 2009*, Amsterdam: Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouw-directies (+ bijbehorende TAS-database)
- VSCD, 2011, *Podia 2010*, Amsterdam: Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouw-directies (+ bijbehorende TAS-database)

Websites

- Bos, W., *Koopkracht steeg in 2007 met gemiddeld 2,8 procent*, mei 2009, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (webmagazine)
<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/inkomen-bestedingen/publicaties/artikelen/archief/2009/2009-2782-wm.htm>
- CPB, 2011, *Kortetermijnraming december 2011: Nederland in recessie*, december 2011, Den Haag: Centraal Planbureau
<http://www.cpb.nl/cijfer/kortetermijnraming-december-2011-nederland-recessie>
- Lok, R., *Wie werkloos wordt, levert 15 procent aan koopkracht in*, juli 2009, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (webmagazine)
<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/inkomen-bestedingen/publicaties/artikelen/archief/2009/2009-2844-wm.htm>
- Lok, R., *Koopkracht in 2009 met 1,4 procent gestegen*, juli 2010, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (webmagazine)
<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/inkomen-bestedingen/publicaties/artikelen/archief/2010/2010-3165-wm.htm>
- Lok, R., *Koopkracht in 2010 met 0,5 procent gedaald*, juli 2011, Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (webmagazine)
<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/inkomen-bestedingen/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3429-wm.htm>

Bijlagen

Bijlagen	I
Bijlage 1	Lidmaatschapsvoorwaarden VSCD II
Bijlage 2	Persbericht: “BTW-verhoging leidt tot minder kaartverkoop”, 23 augustus 2011 III
Bijlage 3	Indeling grootte van podia IV
Bijlage 4	Ledenlijst VSCD-podia (ex. festivals)..... V
Bijlage 5	Verzoek toestemming gegevensgebruik TAS 2007 - 2010 VIII
Bijlage 6	Uitnodiging deelname Surveymonkey IX
Bijlage 7	Vragenlijst Surveymonkey X
Bijlage 8	Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 2 XIII
Bijlage 9	Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 3 XV
Bijlage 10	Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 4 XVII
Bijlage 11	Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 5 XX

Hoe Werkt De VSCD

Lidmaatschap

- programmering van podiumkunst als hoofddoelstelling
- exploitatie van een daartoe ingericht gebouw of bedoeld festival
- een professionele organisatie
- een zelfstandige directie
- minimaal 75 voorstellingen van professionele podiumkunst

Geassocieerd lidmaatschap (zonder stemrecht)

- programmering van podiumkunsten als nevendoelstelling
- minimaal 40 voorstellingen

Structuur

- een algemene ledenvergadering (ca. 153 leden), twee keer per jaar
- een bestuur van 9 personen gekozen door de ALV
- tweemaandelijks regionaal overleg (regio's)
- 4 – 8 keer per jaar sectoraal overleg (sectie concertgebouwen, vlakke vloerpodia)
- lokaal overleg (tenminste één keer per jaar)
- programmeringsplatforms podiumkunsten (PPP), commissies per discipline
- diverse vormen van ad hoc overleg

Formele bestuursvertegenwoordigingen en overlegstructuur

- Stichting Promotie Theater- en Concertbezoek (SPTC)
- Stichting Bureau Promotie Podiumkunsten (BPP)
- Werkgeversvereniging Nederlandse Podia (WNP), tevens directie
- Stichting Arbopodium en de Branche Begeleidingscommissie
- OSAT (opleidingen theatertechniek)
- Branche Overleg Podiumkunsten
- Academie voor Podiumkunsten
- Federatie van Podiumverenigingen (samen met Ver.van Nederlandse Poppodia)
- Federatie van Werkgeversverenigingen in de Cultuur (FC Cultuur)
- Performing Arts Employers Associations League Europa (Pearle)

Bron: Lidmaatschapsvoorwaarden VSCD, www.vscd.nl, geraadpleegd op 1 november 2011

Btw verhoging leidt tot minder kaartverkoop

23-08-2011 [10:00]Bron: VSCD

Als gevolg van de btw verhoging op de podiumkunsten is de voorverkoop voor het seizoen 2011-2012 sterk teruggelopen. Bij de programmering voor het komend seizoen hebben podia al rekening gehouden met een mogelijke vermindering van de kaartverkoop en zijn er 9% minder voorstellingen en concerten geprogrammeerd. Het aantal verkochte kaarten is evenwel met 14% teruggelopen, nog 5% meer dan waarop was gerekend. Wat de behaalde omzet betreft is het verlies nog groter (-18%) omdat mensen kiezen voor voorstellingen met minder dure kaartjes. 'De vrees dat de btw verhoging zou leiden tot vermindering van de kaartverkoop is dus uitgekomen. We roepen de rijksoverheid daarom op de btw verhoging alsnog ongedaan te maken en vragen gemeenten hun bezuinigingsplannen op de podia te matigen. De kip heeft al niet veel veren meer', aldus de VSCD.

De Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties (VSCD) heeft bij een representatieve steekproef onder zijn leden onderzoek verricht naar het verkoop in de zogenaamde voorverkoop: kaartjes voor het seizoen september 2011 – augustus 2012, die al vanaf maart of april van dit jaar gekocht konden worden. Daaruit blijkt dat er opnieuw sprake is van teruggang. Nadat in 2009 en 2010 al fors was ingeleverd (-15% in twee jaar) komt daar voor het komend seizoen nog eens 9% minder voorstellingen en 14% minder bezoek overheen.

'De podia in Nederland hebben het de afgelopen jaren zwaar te verduren gehad door de financiële crisis, daar komt dan deze terugval nog eens bovenop. Het is zonneklaar dat deze mede het gevolg is van de btw verhoging', aldus Hans Onno van den Berg, directeur van de VSCD.

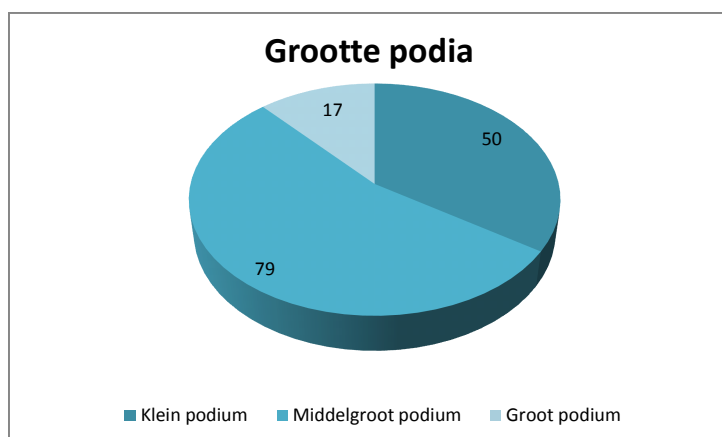
De VSCD hoopt van harte dat het kabinet pogingen zal ondernemen de btw vanaf 2012 opnieuw op 6% te stellen en dat gemeenten met hun bezuinigingsplannen beseffen dat de podia door deze ontwikkeling klem zitten.

Bijlage 3 Indeling grootte van podia

De leden van de VSCD zijn ingedeeld op grootte. Deze indeling is gebaseerd op de maximale zitcapaciteit van de grootste theaterzaal van het podium.

Categorie: grootte podium	Maximale zitcapaciteit van grootste theaterzaal	
Klein podium	Kleiner dan of gelijk aan 500 zitplaatsen	podium $\leq$ 500
Middelgroot podium	Groter dan 500 zitplaatsen, maar kleiner dan of gelijk aan 1000 zitplaatsen	$500 < \text{podium} \leq 1000$
Groot podium	Groter dan 1000 zitplaatsen	podium > 1000

In grafiek- en tabelvorm ziet dat er zoals onderstaand uit.

	Absoluut	%
Klein podium	50	34%
Middelgroot podium	79	54%
Groot podium	17	12%
Totaal	146	100%

Bijlage 4 Ledenlijst VSCD-podia (ex. festivals)

Agora Theater & Congrescentrum	Lelystad
Beatrix Theater	Utrecht
BIMhuis	Amsterdam
Castellum	Alphen aan den Rijn
Centrum voor Kunst en Cultuur 't Kielzog	Hoogezand-Sappemeer
Chassé Theater	Breda
Concert- en congresgebouw De Doelen	Rotterdam
Cool kunst en cultuur	Heerhugowaard
Cultureel Centrum De Molenberg	Delfzijl
Cultuur Centrum De Hofnar	Valkenswaard
Cultuurcentrum van Beresteyn	Veendam
De Brakke Grond, Vlaams Cultuurhuis	Amsterdam
De Lindenberg, Huis voor de Kunsten	Nijmegen
De Meerpaal	Dronten
De Oosterpoort & de Stadsschouwburg	Groningen
De Reehorst Hotel & Congrescentrum	Ede
DeLaMar Theater	Amsterdam
Deventer Schouwburg	Deventer
Figi Theater	Zeist
Fortis Circustheater	Den Haag
Fortis Theater aan de Schie	Schiedam
Fulco Theater	IJsselstein
Goudse Schouwburg	Gouda
Het Concertgebouw	Amsterdam
Het Klooster	Woerden
Het Muziektheater Amsterdam	Amsterdam
Het Zaantheater	Zaandam
Hof 88	Almelo
Isala Theater	Capelle a/d IJssel
Keizer Karel Podia	Nijmegen
Kennemer Theater	Beverwijk
Kleine Komedie	Amsterdam
Koninklijk Theater Carré	Amsterdam
Koninklijke Schouwburg	Den Haag
LAKtheater	Leiden
LUX	Nijmegen
Meervaart	Amsterdam
Munttheater	Weert
Musis Sacrum / Schouwburg Arnhem	Arnhem
Muziekcentrum Vredenburg	Utrecht
Muziekgebouw aan 't IJ	Amsterdam
Muziekgebouw Frits Philips	Eindhoven
Nieuwe Luxor Theater	Rotterdam
Nieuwe Nobelaer	Etten-Leur
Odeon De Spiegel Theaters	Zwolle
Oude Luxor Theater	Rotterdam
Parkgebouw Rijssen	Rijssen
Parkstad Limburg Theaters	Heerlen
Parktheater Eindhoven	Eindhoven
Plaza Futura	Eindhoven
Posthuis Theater	Heerenveen
Posttheater	Arnhem

Rabothheater Hengelo	Hengelo
RASA	Utrecht
Rijswijkse Schouwburg	Rijswijk
Rotterdamse Schouwburg	Rotterdam
Schaffelaartheater	Barneveld
Scheldetheater	Terneuzen
Schouwburg Agnietenhof	Tiel
Schouwburg Almere	Almere
Schouwburg Amphion	Doetinchem
Schouwburg Amstelveen	Amstelveen
Schouwburg Cuijk	Cuijk
Schouwburg De Kampanje	Den Helder
Schouwburg De Kring	Roosendaal
Schouwburg De Lawei	Drachten
Schouwburg De Meerse	Hoofddorp
Schouwburg De Nieuwe Doelen	Gorinchem
Schouwburg en Congrescentrum het Park	Hoorn
Schouwburg en Congrescentrum Orpheus	Apeldoorn
Schouwburg Kunstmin	Dordrecht
Schouwburg Lochem	Lochem
Schouwburg Ogterop	Meppel
Schouwburg Venray	Venray
SEM Lucent Danstheater/dr Anton Philipszaal	Den Haag
Singer Laren	Laren NH
Spant!	Bussem
Stadsgehoorzaal Kampen	Kampen
Stadsgehoorzaal Vlaardingen	Vlaardingen
Stadspodia Leiden	Leiden
Stadsschouwburg & Philharmonie Haarlem	Haarlem
Stadsschouwburg Amsterdam	Amsterdam
Stadsschouwburg De Harmonie	Leeuwarden
Stadsschouwburg de Maagd	Bergen op Zoom
Stadsschouwburg en Muziekcentrum Enschede	Enschede
Stadsschouwburg Sittard-Geleen	Sittard
Stadsschouwburg Utrecht	Utrecht
Stadsschouwburg Velsen	Ijmuiden
Stadstheater	Zoetermeer
Stichting Cascade	Hendrik Ido Ambacht
Stichting Hoftheater	Raalte
Stichting MC	Amsterdam
Stichting Theater Exploitatie Zeeland	Middelburg
Theater & Congrescentrum De Flint	Amersfoort
Theater aan de Parade	Den Bosch
Theater Aan de Slinger	Houten
Theater aan het Spui	Den Haag
Theater aan het Vrijthof	Maastricht
Theater Bellevue	Amsterdam
Theater De Balie	Amsterdam
Theater De Blauwe Kei	Veghel
Theater De Bussel	Oosterhout
Theater De Fransche School	Culemborg
Theater De Kattendans	Bergeijk
Theater de Koornbeurs	Franeke
Theater De Lampegiet	Veenendaal

Theater De Leest	Waalwijk
Theater De Lieve Vrouw	Amersfoort
Theater De Lievekamp	Oss
Theater de Maaspoort	Venlo
Theater De Meenthe	Steenwijk
Theater De Muzeval	Emmen
Theater de Nieuwe Kolk	Assen
Theater De Poortery	Zaltbommel
Theater de Purmaryn	Purmerend
Theater De Reggehof	Goor
Theater De Schalm	Veldhoven
Theater de Speeldoos	Vught
Theater de Speeldoos, centrum voor kunst en cultuur	Baarn
Theater de Stoep	Spijkenisse
Theater de Storm	Winterswijk
Theater de Vest	Alkmaar
Theater de Veste	Delft
Theater De Voorveghter	Hardenberg
Theater De Willem	Papendrecht
Theater en Congrescentrum De Tamboer	Hoogeveen
Theater en Congrescentrum Hanzehof	Zutphen
Theater en Kunstencentrum De Kom	Nieuwegein
Theater Geert Teis	Stadskanaal
Theater Harderwijk	Harderwijk
Theater Het Kruispunt	Barendrecht
Theater Junushoff	Wageningen
Theater Lantaren/Venster Werkplaats	Rotterdam
Theater Markant	Uden
Theater Sneek	Sneek
Theater 't Speelhuis	Helmond
Theater 't Voorhuys	Emmeloord
Theater Zuidplein	Rotterdam
Theaterhotel Almelo	Almelo
Theaterhotel De Oranjerie	Roermond
Theaters Diligentia en Pepijn	Den Haag
Theaters Tilburg	Tilburg
Tropentheater	Amsterdam
Verkadefabriek	Den Bosch
Westland Theater De Naald	Naaldwijk
Witte Theater	Ijmuiden

Bijlage 5 Verzoek toestemming gegevensgebruik TAS 2007 - 2010

Verzonden: dinsdag 15 november 2011, 14.30 uur

Onderwerpsregel: Toestemming gebruik TAS-bezoekgegevens (2007 – 2010)

Geacht VSCD-lid,

De afgelopen jaren heeft de VSCD geluiden ontvangen van haar leden dat er steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht en bezoekers er vaker voor kiezen kaarten in de losse verkoop aan te schaffen. Wij vinden het van belang deze waargenomen trend te onderbouwen.

De VSCD laat in opdracht een onderzoek uitvoeren door Astrid Beentjes naar de ontwikkeling van de voorverkoop per genre en grootte van podia, over de theaterseizoenen 2007/2008 tot en met de voorverkoop seizoen 2011/2012.

Doel

Doel van het onderzoek is met cijfers te onderbouwen of de voorverkoop jaarlijks afneemt en zo ja, of er een verschil te zien is bij kleine, middelgrote en grote podia en/of een verschil per genre. Daarnaast wordt gekeken of deze cijfers als onderbouwing kunnen dienen in de lobby tegen de btw-verhoging door te kijken of de voorverkoop in het huidige seizoen onevenredig dan wel meer is afgenomen.

Vraag:

Om dit onderzoek uit te kunnen voeren vragen wij u de volgende twee dingen:

1. Uw toestemming voor het gebruik van de TAS-gegevens totaalbezoek over de seizoenen 2007/2008 tot en met 2010/2011. Indien u niet akkoord gaat met het gebruik van uw gegevens vragen wij u dit binnen drie dagen, uiterlijk voor 18 november te laten weten.
2. Uw medewerking voor het invullen van uw voorverkoopcijfers over de theaterseizoenen 2007/2008 tot en met 2011/2012 in te voeren via Surveymonkey.

Het onderzoek wordt uitgevoerd door Astrid Beentjes, afstudeerstagiaire bij de VSCD. U en uw hoofd kassa zullen binnenkort een e-mail van haar ontvangen, met daarin het verzoek de voorverkoopcijfers door te geven. Eind januari ontvangt u van ons de resultaten van het onderzoek.

Wij hopen op uw voortvarende medewerking,

Met vriendelijke groet,

Eline Kleingeld
Beleidsmedewerker

Bijlage 6 Uitnodiging deelname Surveymonkey

Verzonden: dinsdag 22 november 2011, 10.55 uur

Onderwerpsregel: VSCD-onderzoek: ontwikkeling van de voorverkoop (2007 – 2011)

Geacht VSCD-lid,

Enkele dagen geleden heeft uw directie of uzelf een e-mail ontvangen van Eline Kleingeld met het verzoek medewerking te verlenen aan een onderzoek over de ontwikkeling van de voorverkoop. Daarop is vanuit uw organisatie geen bezwaar gemaakt.

Doel

Doel van het onderzoek is met cijfers te onderbouwen of de voorverkoop jaarlijks afneemt en zo ja, of er een verschil te zien is bij kleine, middelgrote en grote podia en/of een verschil per genre.

Vraag

Om dit onderzoek uit te kunnen voeren vragen wij u uw voorverkoopcijfers van theaterseizoenen 2007/2008 tot en met 2011/2012 in te voeren via een korte vragenlijst. U kunt dit doen via onderstaande link. De gehele vragenlijst is tevens opgenomen in de bijlage van deze e-mail, zodat u in één oogopslag kunt zien wat er van u gevraagd wordt.

<http://www.surveymonkey.com/s/QL9266M>

Deze e-mail is verzonden naar de directie, hoofd kassa en hoofd marketing. Indien uw directie een contactpersoon heeft opgegeven, is deze e-mail tevens naar deze persoon verzonden. Mocht u niet de persoon zijn die deze voorverkoopcijfers kan invullen, zou u deze e-mail dan door willen sturen naar de juiste persoon binnen uw organisatie?

De deadline om uw gegevens in te voeren is *vrijdag 2 december 2011*. Eind januari ontvangt u van ons de resultaten van het onderzoek.

Wij hopen op uw voortvarende medewerking,

Met vriendelijke groet,

Astrid Beentjes
Afstudeerstagiaire

Vragenlijst Surveymonkey: ontwikkeling van de voorverkoop van in de podiumkunsten (2007/2008 tot en met 2011/2012)

Blad 1: Introductie

De afgelopen jaren heeft de VSCD geluiden gehoord van haar leden dat er steeds minder kaarten in de voorverkoop worden verkocht en bezoekers er vaker voor kiezen kaarten in de losse verkoop aan te schaffen. Wij vinden het van belang deze waargenomen trend te onderbouwen.

De VSCD laat een onderzoek uitvoeren naar de ontwikkeling van de voorverkoop per genre en grootte van podia, over de theaterseizoenen 2007/2008 tot en met de voorverkoop seizoen 2011/2012.

Doel van het onderzoek is met cijfers te onderbouwen of de voorverkoop jaarlijks afneemt en zo ja, of er een verschil te zien is bij kleine, middelgrote en grote podia en/of een verschil per genre. Daarnaast wordt gekeken of deze cijfers als onderbouwing kunnen dienen in de lobby tegen de btw-verhoging door te kijken of de voorverkoop in het huidige seizoen onevenredig dan wel meer is afgenomen.

Via deze Surveymonkey kunt u uw voorverkoopcijfers van theaterseizoenen 2007/2008 tot en met 2011/2012 invoeren. De gehele vragenlijst is tevens opgenomen in de bijlage van de naar u verzonden uitnodiging, zodat u in één oogopslag kunt zien wat er van u gevraagd wordt.

De deadline om uw gegevens in te voeren is *vrijdag 9 december 2011*. Eind januari 2012 ontvangt u van ons de resultaten van het onderzoek.

Alvast hartelijk bedankt voor uw medewerking!

Blad 2: Basisgegevens

Wij willen graag antwoord op enkele basisgegevens die van belang zijn voor dit onderzoek, voordat u uw voorverkoopcijfers invult.

- 1. Wat is de naam van uw podium?**
- 2. In welke plaats bent u gevestigd?**
- 3. Is uw podium langer dan één aaneengesloten maand gesloten geweest in de jaren 2007 – 2011? (m.u.v. zomersluiting)**
- 4. Indien ja, welke periode(n) was uw podium gesloten? Als u ‘nee’ hebt geantwoord bij vraag 3, mag u deze vraag open laten.**

Blad 3: Voorverkoopcijfers van theaterseizoenen 2007/2008 tot en met 2010/2011

Voor het invullen van de voorverkoopcijfers is het van belang enkele zaken te verduidelijken. Deze onderdelen kunt u ook terugvinden in de toelichting die als bijlage is opgenomen in de naar u verzonden uitnodiging. U wordt aangeraden de toelichting bij de hand te houden tijdens het invullen van uw voorverkoopcijfers.

U kunt nu uw voorverkoopcijfers van de theaterseizoenen 2007/2008 tot en met 2010/2011 invullen.

De kaartverkoop dient, indien u over deze gegevens beschikt, te worden uitgesplitst naar aangegeven genre. Als u niet over deze gegevens beschikt, vul dan in ieder geval het totaal verkochte kaartjes in bij ‘totaal’. Geef ook een schatting in percentages wat het aandeel per genre was.

1. Hoeveel kaartjes heeft u t/m 31 augustus 2007 verkocht voor het theaterseizoen 2007/2008? (kolom 1)
2. Hoeveel kaartjes heeft u t/m 31 augustus 2008 verkocht voor het theaterseizoen 2008/2009? (kolom 2)
3. Hoeveel kaartjes heeft u t/m 31 augustus 2009 verkocht voor het theaterseizoen 2009/2010? (kolom 3)
4. Hoeveel kaartjes heeft u t/m 31 augustus 2010 verkocht voor het theaterseizoen 2010/2011? (kolom 4)

Voorverkoopcijfers 2007/2008 t/m 2010/2011	2007/2008 aantal verkochte kaartjes t/m 31 augustus 2007	2008/2009 aantal verkochte kaartjes t/m 31 augustus 2008	2009/2010 aantal verkochte kaartjes t/m 31 augustus 2009	2010/2011 aantal verkochte kaartjes t/m 31 augustus 2010
professioneel toneel				
professioneel klassieke muziek				
professioneel dans en beweging				
professioneel populaire muziek (incl. wereldmuziek)				
professioneel musical en operette				
professioneel opera en muziektheater				
professioneel cabaret en kleinkunst				
professioneel overig (o.a. literair)				
TOTAAL				

5. Heeft u de voorverkoopcijfers per genre ingevuld in absolute cijfers of geschat in percentages van de totale voorverkoop?

Blad 4: Voorverkoopcijfers over theaterseizoen 2011/2012

Voor uw totaalcijfers over de theaterseizoenen 2007/2008 tot en met 2010/2011 maken wij, met toestemming van uw directie, gebruik van de door u beschikbaar gestelde gegevens uit het theateranalysesysteem TAS.

Uw totaalcijfers over het huidige theaterseizoen (2011/2012) zijn nog niet verzameld. Daarom willen wij hier, naast de voorverkoopcijfers, graag van u weten hoeveel voorstellingen/concerten er dit theaterseizoen binnen uw podium plaatsvinden.

U kunt nu het aantal voorstellingen/concerten en uw voorverkoopcijfers van het huidige theaterseizoen (2011/2012) invullen.

De kaartverkoop dient, indien u over deze gegevens beschikt, te worden uitgesplitst naar aangegeven genre.

Als u niet over deze gegevens beschikt, vul dan in ieder geval het totaal verkochte kaartjes in bij 'totaal'. Geef ook een schatting in percentages wat het aandeel per genre was.

1. Hoeveel voorstellingen/concerten vinden er in theaterseizoen 2011/2012 binnen uw podium plaats? (kolom 1)
2. Hoeveel kaartjes heeft u t/m 31 augustus 2011 verkocht voor het theaterseizoen 2011/2012? (kolom 2)

Voorverkoopcijfers 2011/2012	aantal voorstellingen/concerten in theaterseizoen 2011/2012	2011/2012 aantal verkochte kaartjes t/m 31 augustus 2011
professioneel toneel		
professioneel klassieke muziek		
professioneel dans en beweging		
professioneel populaire muziek (incl. wereldmuziek)		
professioneel musical en operette		
professioneel opera en muziektheater		
professioneel cabaret en kleinkunst		
professioneel overig (o.a. literair)		
TOTAAL		

3. Heeft u de voorverkoopcijfers per genre ingevuld in absolute cijfers of geschat in percentages van de totale voorverkoop?

Blad 5: Afsluiting

U bent bij het einde gekomen van deze vragenlijst.

1. Indien u nog opmerkingen heeft naar aanleiding van deze vragenlijst, kunt u deze hieronder kwijt.

Hartelijk dank voor het invullen van uw voorverkoopcijfers.

Als u op -gereed- klikt, worden uw antwoorden verstuurd. U krijgt hier geen bericht van.

Toelichting

Welke periode valt onder de voorverkoop?

De start van de voorverkoopperiode verschilt per podium. De voorverkoop, zoals in dit onderzoek beschreven, is alle verkoop voor het nieuwe theaterseizoen t/m 31 augustus. Ten voorbeeld: de voorverkoop van theaterseizoen 2011/2012 eindigt op 31 augustus 2011, op 1 september 2011 begint de reguliere verkoop.

Wat zijn 'verkochte kaartjes'?

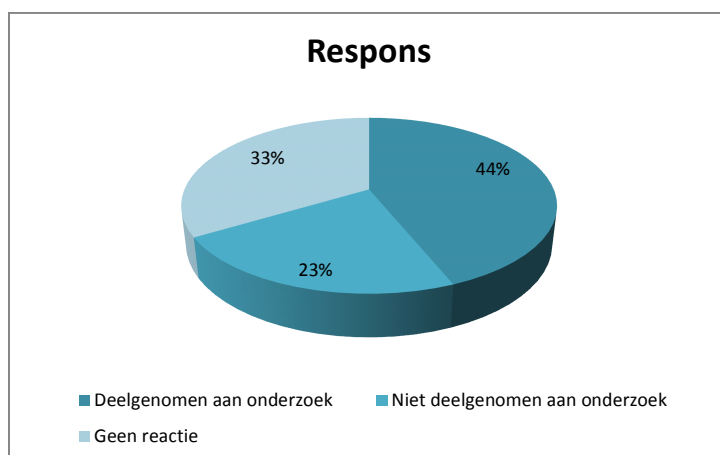
Bezoekers reserveren soms ruim van te voren kaartjes en betalen deze later. In dit onderzoek wordt een kaartje als verkocht beschouwd als deze gereserveerd of betaald is tijdens de voorverkoopperiode. Het aantal verkochte kaartjes is dus de som van reserveringen en betaalde kaartjes.

Welke voorstellingen moeten meegenomen worden in de telling 'aantal verkochte kaartjes'?

Het gaat hier zowel om professionele voorstellingen van podiumkunst die u zelf boekt als om professionele voorstellingen van podiumkunst waarvoor het podium wordt gehuurd.

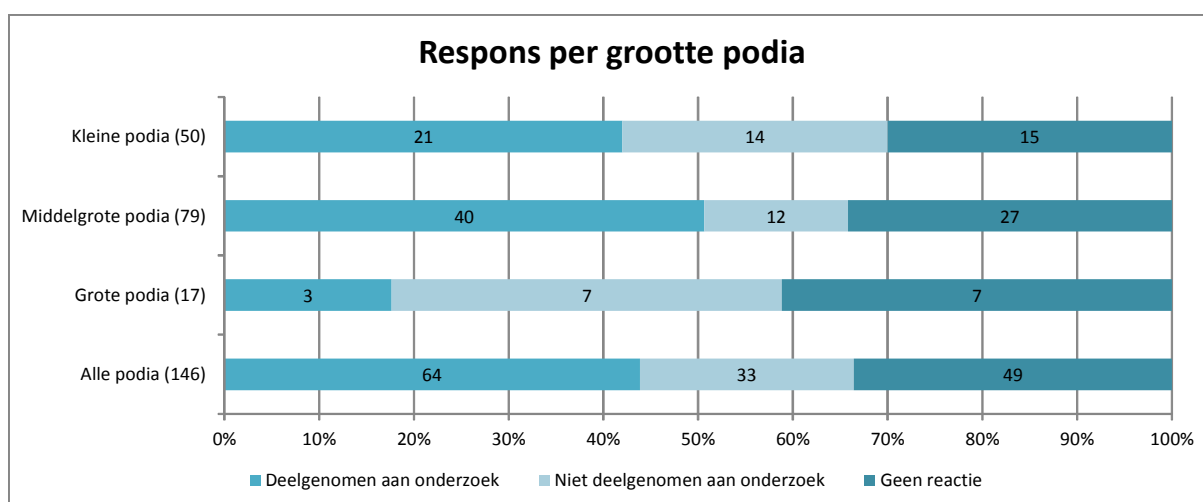
Bijlage 8 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 2

Respons VSCD-leden op survey voorverkoopcijfers

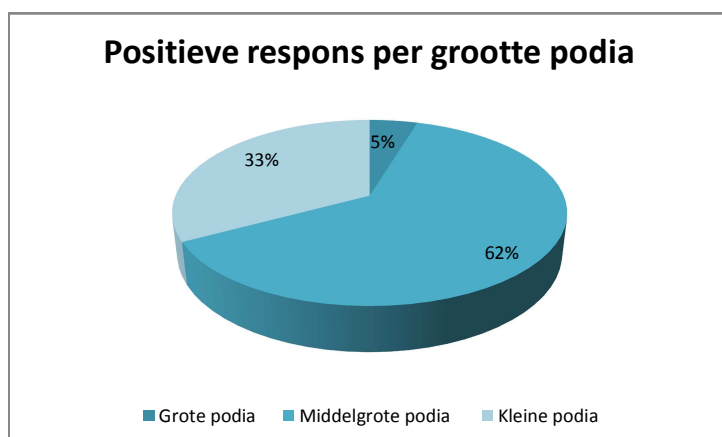
	Absoluut	%
Deelgenomen aan onderzoek	64	44%
Niet deelgenomen aan onderzoek	33	23%
Geen reactie	49	33%
Totaal	146	100%

Respons VSCD-leden op survey voorverkoopcijfers, ingedeeld per grootte van podia

	Deelgenomen aan onderzoek		Niet deelgenomen aan onderzoek		Geen reactie	
	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%
Kleine podia (50)	21	42%	14	28%	15	30%
Middelgrote podia (79)	40	51%	12	15%	27	34%
Grote podia (17)	3	18%	7	41%	7	41%
Alle podia (146)	64	44%	33	23%	49	33%

Positieve respons VSCD-leden op survey voorverkoopcijfers, verdeeld over grootte van podia

	Deelgenomen aan onderzoek	
	Absoluut	%
Kleine podia (50)	21	33%
Middelgrote podia (79)	40	62%
Grote podia (17)	3	5%
Alle podia (146)	64	100%

Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheidspercentage 95%

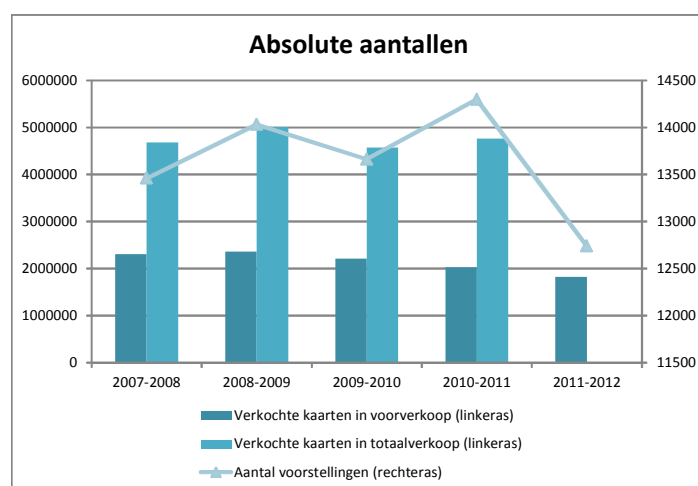
	Absoluut	%	Foutmarge
Kleine podia (50)	21	42%	16,5%
Middelgrote podia (79)	40	51%	11,0%
Grote podia (17)	3	18%	53,0%
Alle podia (146)	64	44%	9,3%

Bijlage 9 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 3

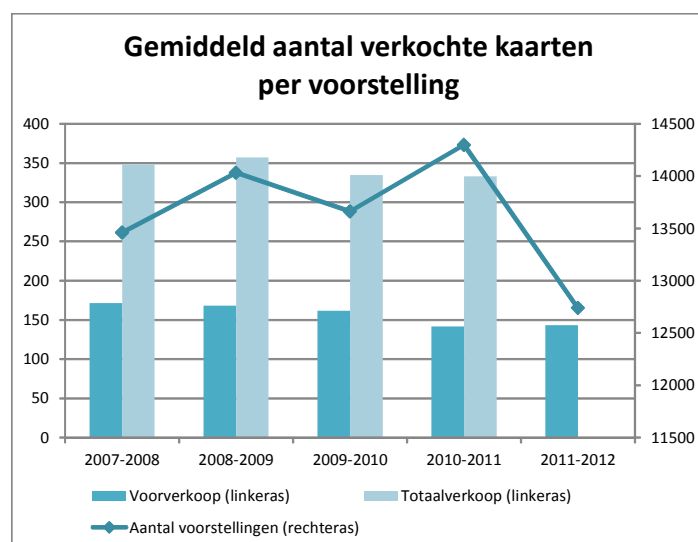
Kengetallen ontwikkeling van de voorverkoop, alle deelnemende VSCD-podia

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Verkochte kaarten in voorverkoop	2.307.636	2.360.232	2.209.360	2.024.010	1.824.693
Verkochte kaarten in totaalverkoop	4.686.483	5.011.841	4.573.382	4.762.569	
Aantal voorstellingen	13.459	14.031	13.661	14.298	12.738
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in voorverkoop (1)	171	168	162	142	143
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in totaalverkoop (2)	348	357	335	333	
Percentage: gem. verkochte kaarten in voorverkoop t.o.v. gem. verkochte kaarten in totaalverkoop	49%	47%	48%	42%	
Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	98,1	94,3	82,6	83,5
Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	102,6	96,1	95,7	

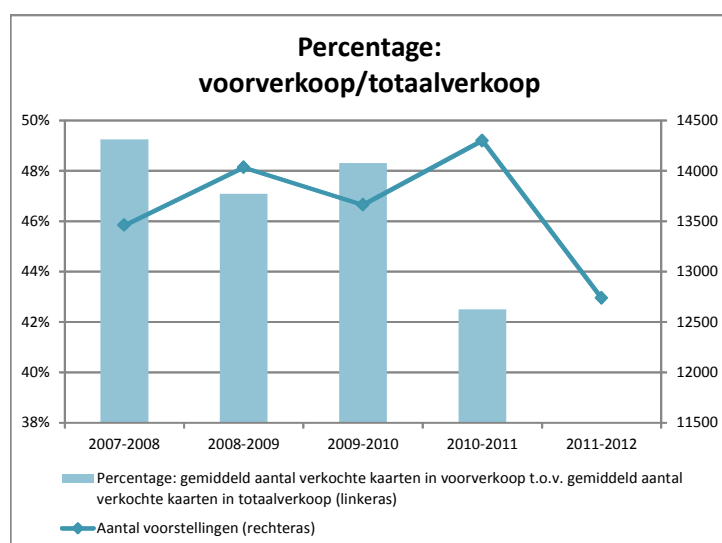
Absolute aantallen, alle deelnemende VSCD-podia

Gemiddelde kaartverkoop (voorverkoop en totaalverkoop), alle deelnemende VSCD-podia

Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop, alle deelnemende VSCD-podia

Berekeningen kengetallen

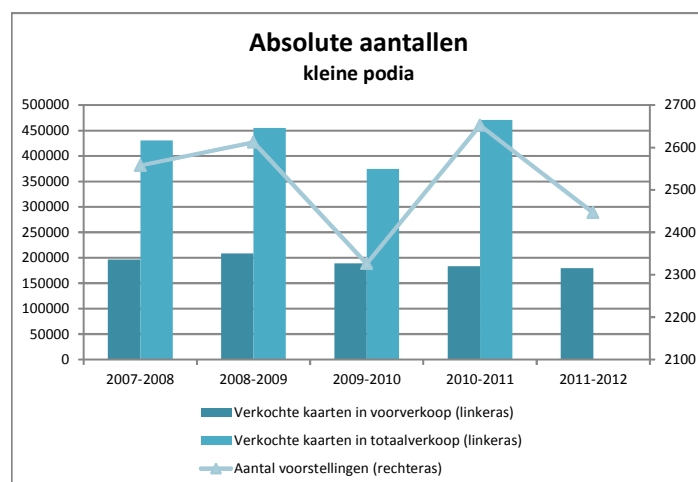
Voorbeeld		
<u>Verkochte kaarten in voorverkoop seizoen 1</u> Aantal voorstellingen in seizoen 1	= Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling (in de voorverkoop) (1)	<u>vvk</u> = gem 1 voors
<u>Verkochte kaarten in totaalverkoop seizoen 1</u> Aantal voorstellingen in seizoen 1	= Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling (in de totaalverkoop) (2)	<u>tvk</u> = gem 2 voors
<u>(1)</u> <u>(2)</u>	= Percentage	<u>gem 1</u> = % of <u>vvk</u> = % <u>gem 2</u> <u>tvk</u>

Bijlage 10 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 4

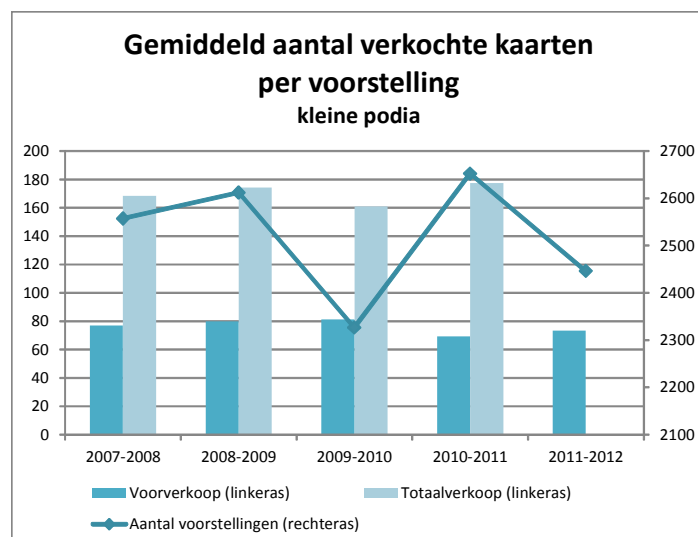
Kengetallen ontwikkeling van de voorverkoop, kleine VSCD-podia

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Verkochte kaarten in voorverkoop	196.638	208.565	188.884	183.432	179.634
Verkochte kaarten in totaalverkoop	430.390	455.251	374.383	470.553	
Aantal voorstellingen	2.557	2.612	2.326	2.652	2.446
1 Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in verkoop	77	80	81	69	73
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in hele theaterseizoen	168	174	161	177	0
Percentage: verkochte kaarten in voorverkoop t.o.v. verkochte kaarten in totaalverkoop	46%	46%	50%	39%	
Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	103,8	105,6	89,9	95,5
Indexcijfers hele totaalverkoop (2)	100,0	103,5	95,6	105,4	

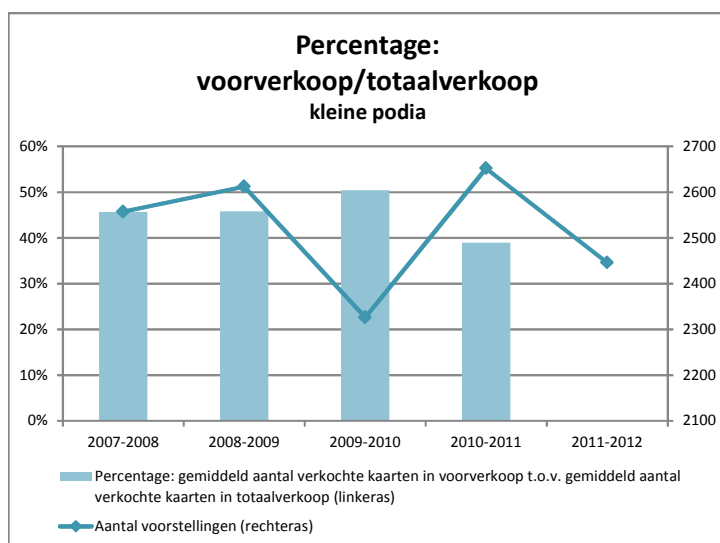
Absolute aantallen, kleine VSCD-podia

Gemiddelde kaartverkoop (voorverkoop en totaalverkoop), kleine VSCD-podia

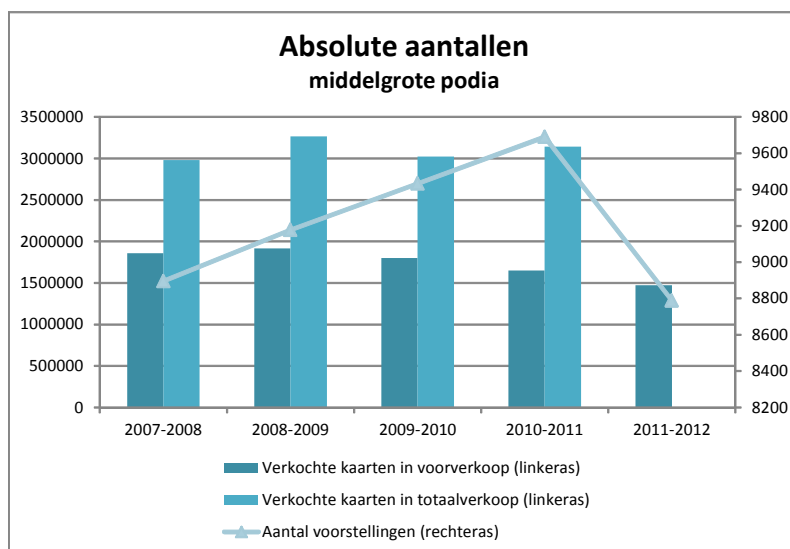
Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop, kleine VSCD-podia

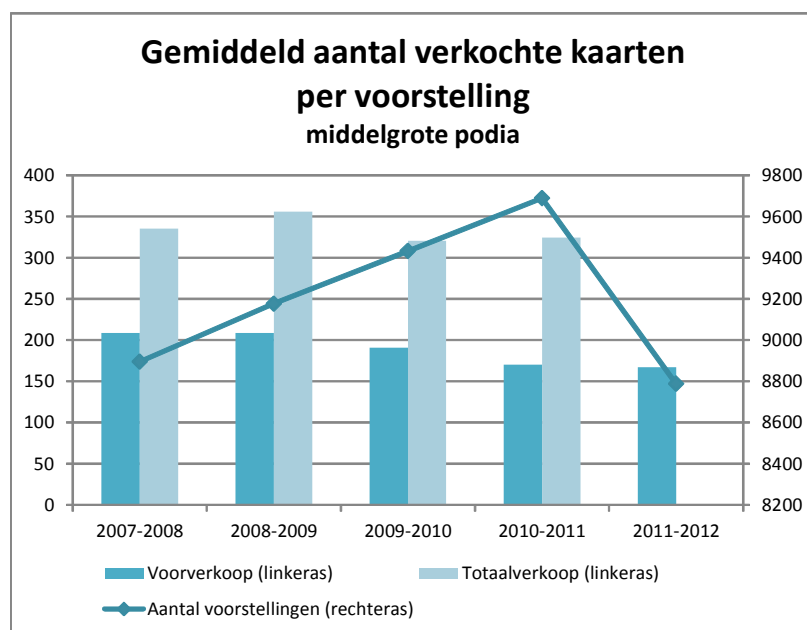
Kengetallen ontwikkeling van de voorverkoop, middelgrote VSCD-podia

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Verkochte kaarten in voorverkoop	1.858.470	1.915.334	1.799.750	1.651.830	1.470.505
Verkochte kaarten in totaalverkoop	2.981.254	3.266.002	3.022.975	3.144.783	
Aantal voorstellingen	8.895	9.177	9.432	9.689	8.788
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in voorverkoop (1)	209	209	191	170	167
Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling in totaalverkoop (2)	335	356	321	325	0
Percentage: gem. verkochte kaarten in voorverkoop t.o.v. gem. verkochte kaarten in totaalverkoop	62%	59%	60%	53%	
Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	99,9	91,3	81,6	80,1
Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	106,2	95,6	96,8	

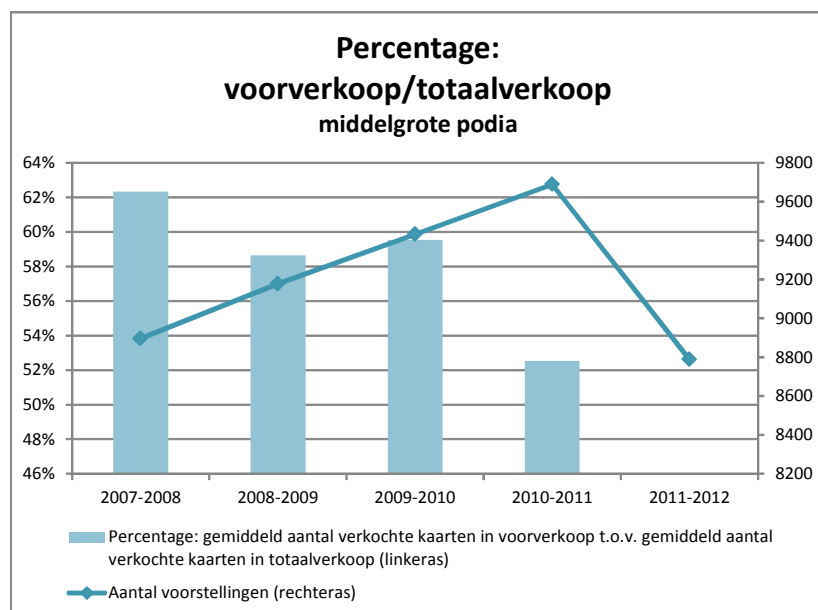
Absolute aantallen, middelgrote VSCD-podia

Gemiddelde kaartverkoop (voorverkoop en totaalverkoop), middelgrote VSCD-podia

Vergelijking voorverkoop met totaalverkoop, middelgrote VSCD-podia

Indexcijfers voorverkoop en totaalverkoop, kleine en middelgrote VSCD-podia

		2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Kleine podia	Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	103,8	105,6	89,9	95,5
	Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	103,5	95,6	105,4	
Middelgrote podia	Indexcijfers voorverkoop (1)	100,0	99,9	91,3	81,6	80,1
	Indexcijfers totaalverkoop (2)	100,0	106,2	95,6	96,8	

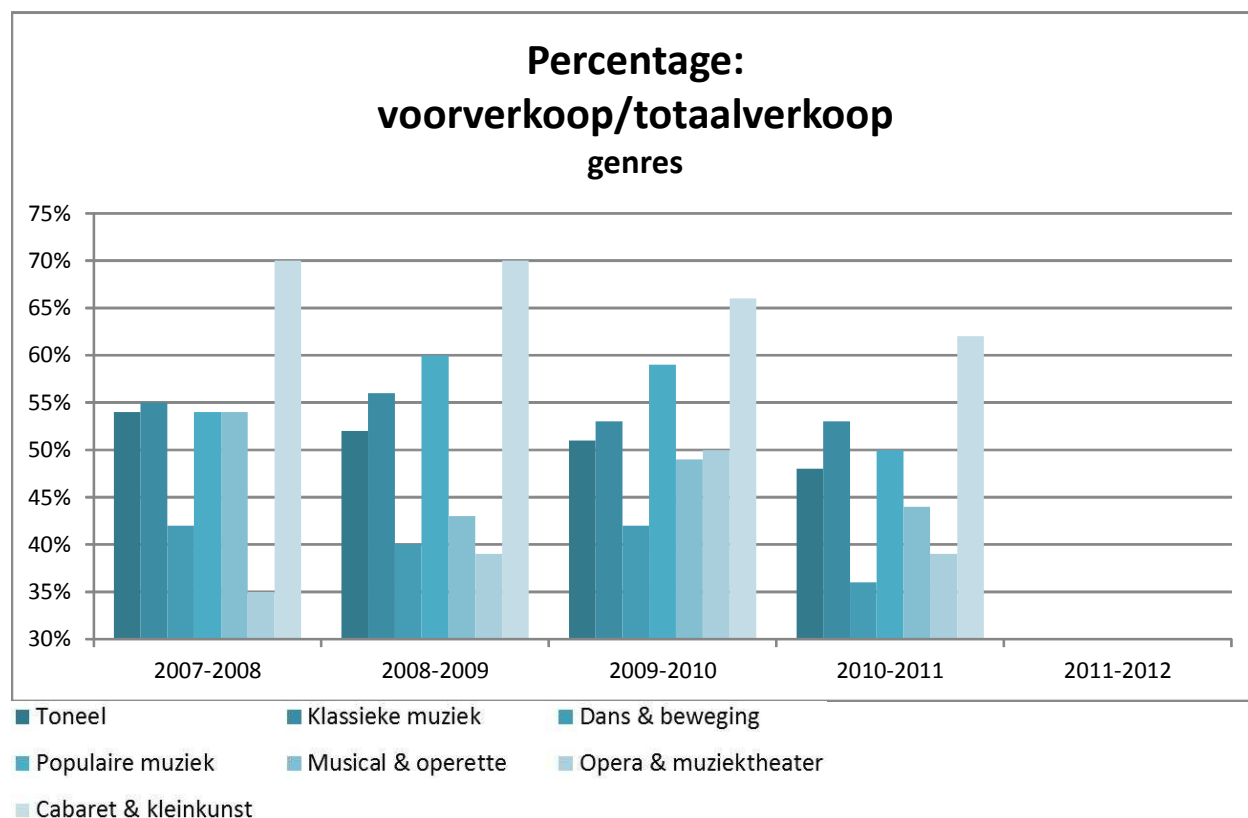
Bijlage 11 Grafieken en tabellen bij hoofdstuk 5

Aantal verkochte kaarten (voorverkoop en totaalverkoop) en aantal voorstellingen, ingedeeld per genre

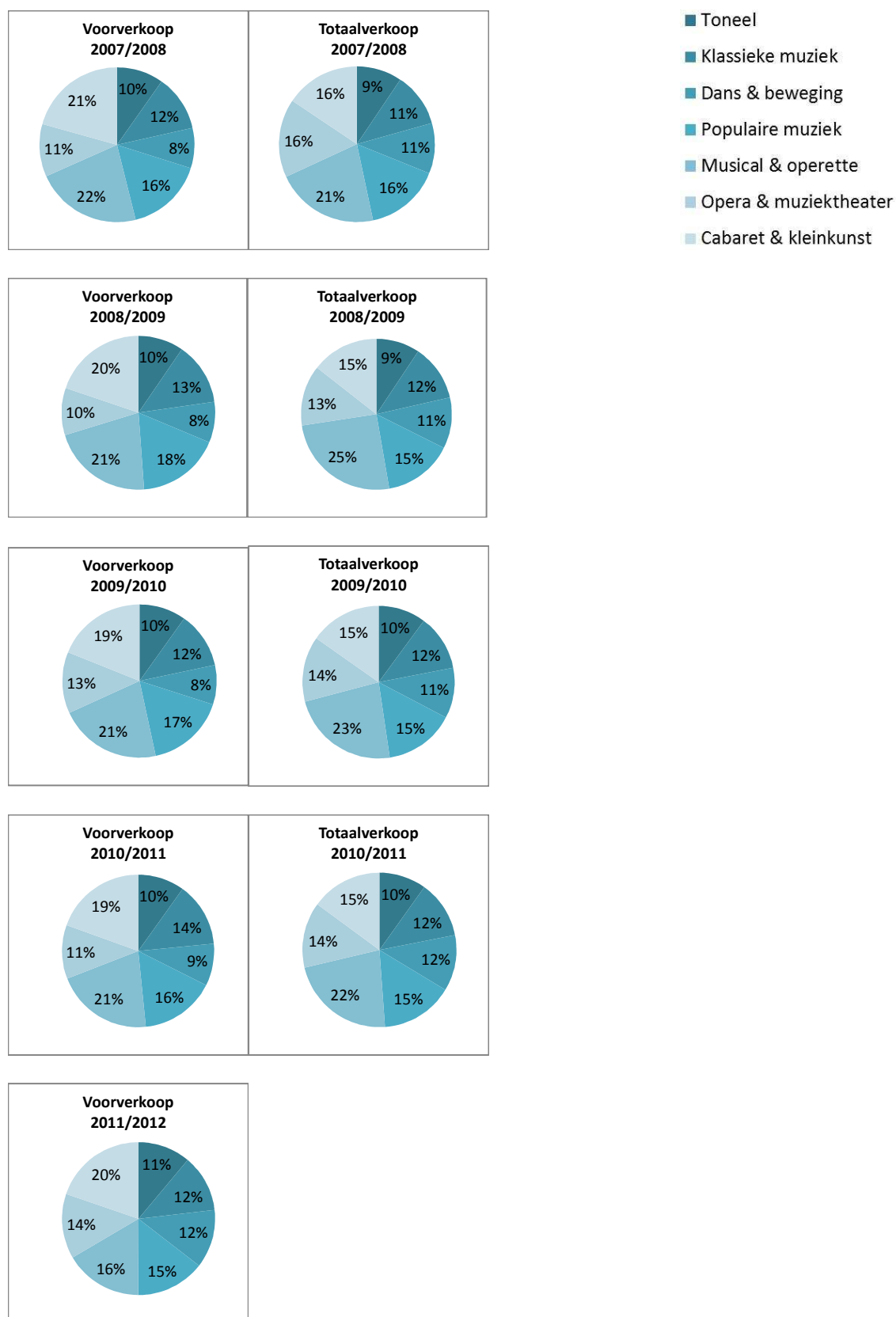
		2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Toneel	voorverkoop	271.773	275.840	268.943	253.211	269.138
	totaalverkoop	500.121	527.081	522.368	530.953	
	voorstellingen	2.072	2.193	2.101	2.361	1.965
Klassieke muziek	voorverkoop	102.761	109.816	106.714	105.254	88.274
	totaalverkoop	187.224	197.316	199.521	197.340	
	voorstellingen	653	634	689	722	594
Dans & beweging	voorverkoop	66.715	76.005	64.998	64.654	69.645
	totaalverkoop	159.026	190.535	155.855	179.074	
	voorstellingen	592	681	595	672	457
Populaire muziek	voorverkoop	336.138	388.938	369.394	348.796	286.543
	totaalverkoop	618.433	645.017	623.295	698.283	
	voorstellingen	1.549	1.686	1.693	2.025	1.604
Musical & operette	voorverkoop	229.600	243.924	236.766	196.503	145.952
	totaalverkoop	425.188	564.380	479.271	450.767	
	voorstellingen	774	866	841	883	719
Opera & muziektheater	voorverkoop	108.014	98.695	103.266	92.322	75.269
	totaalverkoop	306.821	251.647	207.700	234.470	
	voorstellingen	732	755	610	751	446
Cabaret & kleinkunst	voorverkoop	610.419	636.771	556.456	508.174	547.805
	totaalverkoop	877.047	907.176	845.335	823.124	
	voorstellingen	2.202	2.448	2.257	2.419	2.244

Gemiddeld aantal verkochte kaarten (voorverkoop en totaalverkoop) per voorstelling en percentage gemiddeld voorverkoop/gemiddeld totaalverkoop, ingedeeld per genre

		2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Toneel	gem. voorverkoop	131	126	128	107	137
	gem. totaalverkoop	241	240	249	225	
	percentage	54%	52%	51%	48%	
Klassieke muziek	gem. voorverkoop	157	173	155	146	149
	gem. totaalverkoop	287	311	290	273	
	percentage	55%	56%	53%	53%	
Dans & beweging	gem. voorverkoop	113	112	109	96	152
	gem. totaalverkoop	269	280	262	266	
	percentage	42%	40%	42%	36%	
Populaire muziek	gem. voorverkoop	217	231	218	172	179
	gem. totaalverkoop	399	383	368	345	
	percentage	54%	60%	59%	50%	
Musical & operette	gem. voorverkoop	297	282	282	223	203
	gem. totaalverkoop	549	652	570	510	
	percentage	54%	43%	49%	44%	
Opera & muziektheater	gem. voorverkoop	148	131	169	123	169
	gem. totaalverkoop	419	333	340	312	
	percentage	35%	39%	50%	39%	
Cabaret & kleinkunst	gem. voorverkoop	277	260	247	210	244
	gem. totaalverkoop	398	371	375	340	
	percentage	70%	70%	66%	62%	

Gemiddeld aantal verkochte kaarten per voorstelling (voorverkoop en totaalverkoop)

Indexcijfers voorverkoop en totaalverkoop, ingedeeld per genre

Tabel 5.3: indexcijfers voorverkoop en totaalverkoop, ingedeeld per genre

		2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Toneel	voorverkoop	100,0	95,9	97,6	81,8	104,4
	totaalverkoop	100,0	99,6	103,0	93,2	
Klassieke muziek	voorverkoop	100,0	110,1	98,4	92,6	94,4
	totaalverkoop	100,0	108,5	101,0	95,3	
Dans & beweging	voorverkoop	100,0	99,0	96,9	85,4	135,2
	totaalverkoop	100,0	104,2	97,5	99,2	
Populaire muziek	voorverkoop	100,0	106,3	100,5	79,4	82,3
	totaalverkoop	100,0	95,8	92,2	86,4	
Musical & operette	voorverkoop	100,0	95,0	94,9	75,0	68,4
	totaalverkoop	100,0	118,6	103,7	92,9	
Opera & muziektheater	voorverkoop	100,0	88,6	114,7	83,3	114,4
	totaalverkoop	100,0	79,5	81,2	74,5	
Cabaret & kleinkunst	voorverkoop	100,0	93,8	88,9	75,8	88,1
	totaalverkoop	100,0	93,0	94,0	85,4	

